

Культурно-політичний часопис для українців
у Чеській Республіці

Kulturně-politický časopis pro Ukrajince v České republice

№ 2/2015, рік XXIII | č. 2/2015, ročník XXII
www.ukrajinci.cz

пороги

ПРАЗЬКА ГРОМАДА ПАМ'ЯТАЄ ПОЛЕГЛИХ

Олшанський цвинтар для українців у Чехії – святе місце. Тут згадують не лише засновників та видатних особистостей громади Першої Чехословацької республіки, а й усіх загиблих у боротьбі за свободу України, навіть тих, чиїх могил тут немає, скажімо, Августина Волошина чи новітніх Героїв Небесної Сотні.

«Кіборги» гостювали у Празі

Кілька «кіборгів», славних воїнів української армії, які 8 місяців боронили у вкрай важких умовах Донецький аеропорт, побували на реабілітації у польському місті Лондек-Здруй після поранень, а 4 і 5 березня відвідали Прагу. Оцінили красу архітектури та смак справжнього пива, але більше всього їх вразило «ставлення до нас української діаспори та простих чехів».

По прибутті до Праги їх зустріла Галина Андрейців з «Української Європейської Перспективи». Кіборгів прийняли у апартаментах Алли Мельникович та Сергія Гораша в центрі міста, пані Марія Гаврилюк влаштувала їм екскурсію. «Два дні пані Марія, покинувши всі свої справи, проводила нам екскурсію по місту. За ці два дні перед нами промайнули всі майже 15 століть існування міста», – написали вояки у соцмережі.

Після екскурсії відбулася зустріч із українською діаспорою – у неформальній атмосфері пригощання рулькою та пивом. «На зустріч завітало досить багато людей. У добрій, щирій та теплій компанії обговорювали ситуацію у нашій державі,

ділилися спогадами, враженнями та мріями на майбутнє. Були присутні також чехи, які підтримують Україну у цей нелегкий час. Було дуже приємно бачити, що людям в далекій Чехії є діло до того горя, яке прийшло в нашу країну. А під вечір до нас приєднався племінник Галини Богдан Данилів, який повернувся із закупівель військового спорядження для наших хлопців. Богдан разом з волонтерами особисто переправляє спорядження до України, прямо на передову», – додали вони.

УЄП передала для Дніпропетровщини декілька коробок та тюків із формою, захистом колін та ліктів, шкарпетками, тактичними рюкзаками, флісовими куртками та білизною, які були закуплені на кошти громади та чуйних чехів. Також Галина передала речі тим, хто після реабілітації у Польщі повернеться до АТО – 4 рюкзаки та 4 теплі флісові куртки. Перед від'їздом

«Кіборгам» у Празі сподобалося, але вони повертаються боронити Україну і ту саму «ситу Європу» від варварського «руського міра»

у зустрічі взяв участь Тарас Костюк з української профспілки, який передав воїнам подарунки, зокрема збірки українських пісень.

«Дорогі хлопці, мужні воїни Дмитрий Кащенко, Олег Макаренко, Богдан Наполов, Alex Zovvdv, Дмитрий Руденко, Stashek Kravchenko – від нас вам низький уклін! Поки ми сидимо в ситій, спокійній Європі, ви, ризикуючи життям, захищаєте не тільки нашу неньку, але і цю ж саму Європу. Ми перед вами в боргу. Серця Праги відкриті для вас завжди. Бережи вас Бог!» – написала на прощання воїнам Галина Андрейців.

Вл. інф.

«Океан Ельзи» знову виступить у Празі

UKRAINE INTERNATIONAL AIRLINES WWW.FLYUIA.COM callcenter-us@flyuia.com MAY

SUSY PRODUCTION PRESENTS 19/04/2015 OKEAN ELZY 20 YEARS TOGETHER LUCERNA VELKÝ SÁL ŠTĚPÁNSKÁ 61, 110 00 PRAHA TICKETS ON: WWW.TICKETPRO.CZ

Найвідоміший український гурт «Океан Ельзи» знову виступить у Празі. Концерт відбудеться 19 квітня у празькій «Луцерні», великій залі (Штепанська 61). Це вже третій виступ гурту у чеській столиці, перші два концерти у 2010 та 2014 роках відбулися у клубі «Сасазу» при максимально можливій кількості глядачів. Минулого року відвідуваності концерту гурту, який всіма силами підтримував Євромайдан, навіть допомогла критика й антиреклама з боку проросійських організацій. Зокрема, лідер «Артеку» Александр Барабанов закликав на сторінках російськомовних видань не йти на концерт, мовляв, «ОЕ» підтримує фашизм», публічно відмовляв його рекламувати на сторінках свого видання. Шанувальники ОЕ відповіли повним аншлагом – адже багато українців, чехів, росіян у Чехії звикли думати власною головою, а не телевізором, вміють розрізнити, де справжній фашизм, а де лише голослівні звинувачення. «Артек» згодом був позбавлений чеської державної дотації на підтримку національних меншин. Виступ «Океану Ельзи» в Празі стане заключним у ювілейному турне «20 років разом». Гурт був заснований 12 жовтня 1994 року у Львові 19-літнім Святославом Вакарчуком, студентом-фізиком. За цей час колектив підкорив серця мільйонів людей і став символом сучасної України.

пор

«Пласт» має об'єднати нашу молодь

В Празі сформувалася невелика група студентів, які взялися за ідею відродити діяльність української скаутської організації «Пласт», і, таким чином, продовжити традицію з міжвоєнного періоду. Адже у Чехії дуже багато українських дітей, які не мають багато можливостей бути у зв'язку з українською культурою. Чимало молодих осіб навіть не знають одне про одного, хоча мають спільне походження.

Перша зустріч чеських пластунів відбулася у червні минулого року. 19-го червня 2014 року у столиці, біля пам'ятника Т. Шевченку юначка Наталя Дубаневич із Праги, стала пластункою-прихильницею. Старші пластунки Ульяна Лайкіш із Польщі, Юрій Мушинка та Михаела Мушинка зі Словаччини прийняли молоду юначку до «Великої гри». Окрім традиційних акцій як Вифлеємський Вогонь Миру, планують розпочати систематичну

роботу з дітьми, але далі вже залежить від бажання та можливостей. «Поки що нас досить мало, тому звертаємося до всіх, – каже пластунка Михайла Мушинкова, – може між вами є пластунки, які би своїм досвідом могли допомогти, або і не пластунки, яких така думка зацікавила і хотіли би долучитися? Можна писати за адресою plastcr@gmail.com». «Приходьте, приводьте дітей, у нас буде дуже цікаво», – додає Христина Петрінко, яка була десяти років пластункою в Ужгороді.

«Пласт» у Чехії – тільки на стадії становлення, але 21-22 лютого вони вже взяли участь на вишкільних виховників у Відні. Вишкіл організувала українська громада у Відні, яка також планує почати пластову діяльність. Інструкторами були пластунки з України.

Пласт в Чехії, особливо у Празі, має цікаву історію. Вже на початку 20-их років були засновані перші пластові курені,

Празькі пластунки торік влітку біля пам'ятника Шевченкові на Сміхові відродили українську скаутську організацію.

членами яких були студенти гімназій та вищих шкіл. Створювались старшопластунські курені, юнацькі відділи та гуртки новачків. 2-го листопада 1930 року в Празі відбувся 1-ий з'їзд Союзу Українських Пластунів-Емігрантів – СУПЕ, в якому було 224 члени. Протягом цього періоду пластунки-емігранти брали участь у різних заходах, в тому числі відбувались зустрічі за кордоном. Після 2-ої світової війни згадку про пластовий рух у Празі не маємо, аж до тепер.

Вл. інф.

Сказали чітко: «Ні – російській агресії!»

У столиці Чехії на Староміській площі у неділю 1 березня відбулася акція проти агресії Росії щодо України. Учасники закликали звільнити українську льотчицю Надію Савченко, вшанували пам'ять убитого російського опозиціонера Бориса Немцова, закликали до боротьби з «путінським режимом». Мітингувальники тримали плакати з надписами «Путіна у в'язницю», «Волю Савченко», «Борись», а також прапори України та Чехії. В акції, організованій активістами «Празького Майдану», взяли участь близько 200 людей – чехів, українців і росіян. «Росія хвора, і це – не грип, у неї ебола, яка шириться через мас-медіа», – заявила на мітингу чеська правозахисниця Джаміла Стеглікова. «На сході України – не сепаратистський рух. На сході України – агресія Росії. Сепаратисти – це професійні російські військові», – наголосив директор Громадянського інституту Чехії, аналітик Роман Йох. Учасники акції зокрема закликали уряд Чехії послати в Україну чеських військових, які допомогли б українським солдатам у бойовій підготовці.

Згодом понад півсотні людей вийшли на пікет під консульство Росії у Празі через вбивство російського опозиціонера Бориса Немцова. Біля входу в установу активісти розклали фотографії Немцова і плакати з написами «Борись», «Стоп Путін»,

Фото Карла Полака

«За нашу і вашу свободу», «Свободу Савченко» та «Руки геть від України». Люди також поклали квіти і запалили свічки. «Важливо не те, що ми прийшли, а те, що прийшли не лише росіяни, а й українці, і чехи, і словаки. Це говорить про те, що ми втратили велику людину, серйозного політика», – заявив російський митець Антон Літвін. – «Борис говорив голосно, ясно і чітко про корупцію, про Сочі, про війну в Україні. Він один з небагатьох, хто говорив однозначно про окупацію Криму, про неприйнятність приєднання Криму

до складу Росії. Він готував доповідь про перебування російських військ в Україні». Охороняли консульство близько 15 поліцейських, правопорушень не було. Представники консульства до активістів не вийшли.

Опозиційного політика Бориса Немцова застрелили в центрі Москви ввечері 27 лютого. За словами очевидців, у нього вистрелили щонайменше чотири рази. Від отриманих поранень Немцов помер.

Радіо «Свобода»

Харита чекає на волонтерів

Чеські волонтерки у «Містечку Милосердя», м. Івано-Франківськ, 2013.

Чеська католицька Харита пропонує можливість добровільного стажування в Україні, в дитячому будинку «Містечко Милосердя» в Івано-Франківську. Хоча більшість студентів зацікавлені в стажуванні під час канікул, приїхати можна протягом року.

Тривалість перебування – на вибір самого кандидата, але має становити принаймні 1 тиждень. Добровольці, як правило, допомагають у роботі з дітьми – ігри, гігієна, приготування їжі, допомога з прибиранням тощо.

Як повідомляється на сторінках організації, виїхати можуть особи, старші 18 років. Із волонтером укладається добровільний договір, перед подорожжю необхідно застрахувати своє здоров'я, ознайомити координатора із випискою з реєстру покарань та самостійно подбати про транспорт. Стажування – не-прибуткове, але під час бригад буде забезпечено харчування і житло. Рекомендується взяти із собою ручне робоче спорядження – одяг, рукавиці тощо, відповідно до консультації з координатором. Вимагається фізична підготовка, мінімальні знання кирилиці, позитивне ставлення до церкви вітається, але не є умовою. Зацікавлені можуть вислати заяву, анкету волонтера та коротку біографію з пропозиціями термінів для виїзду електронною поштою: marta.porubova@dchoo.charita.cz.

пор

Святий Степан об'єднав слов'ян

«Нова радість стала, яка не бувала» або різдвяні свята східних слов'ян – під цим девізом 9 січня у Празі на свято Святого Степана – за юліанським календарем, зібралися представники різних меншин разом, щоб нагадати про народні традиції, гімни і традиційні страви. Хор Святого Володимира відкрив вечір колядою «Добрий вечір Тобі, пане господарю». Зі вступним словом виступила голова Об'єднання українців та прихильників України Ольга Мандова – «духовна мати» всього цього заходу.

Про різдвяні звичаї розповідала доктор філософії Гелена Носкова з Інституту сучасної історії. Вона зосередила увагу на менш відомих звичаях білорусів, порівняно з традиціями інших слов'янських народів. Вона наголосила, що Різдво настільки сильно вкоренилося, що його святкують всі покоління, незалежно від поглядів на релігію чи політику. Традиції рідного краю показав гурт «Скеюшан» з Хомутова під керівництвом художнього керівника пані Романякової. Глядачі спонтанно приєднувалися до колядок у чисто народній інтерпретації. Віфлємська зірка, вирізний вертеп, традиційні страви та вишиті національні костюми виконавців – все це супроводжувало вечір.

Хор Святого Володимира також співав колядки та щедрівки в аранжуванні україн-

Ольга Мандова з ОУПУ дирижує Хором Святого Володимира, співають колядки та щедрівки. «Скеюшан» (позаду) та публіка підспівують. Фото: facebook «Русское слово».

ських композиторів. Хормейстер Ольга Мандова словом супроводжувала радісні пісні, які прославляють народження Христа, а також говорила про Діву Марію, Йосипа, про Трьох царів і пастухів, ангелів-охоронців, хрещення в річці Йордан, а також народні святкування із тостами! Друга частина вечора була неформальною: люди знайомилися та бесідували, потім співали народні пісні, дегустували кутю, бобалки, бобову кашу з картоплею, голубці, печиво та смачнющий, унікальний борщ від пані Даші Бржезінової. Свято Святого Степана було вечором, коли пов'язуються професійна лекція, різдвяні традиції, концертне колядування з народними гуляннями, яке щорічно повторюється.

Вл. інф.

Моравія допомагає українським переселенцям

Педагогічний факультет Університету Масарика в місті Брно збирає речі для українців, які сьогодні залишилися без своїх домівок, виїхали з Донбасу та Криму. Перше замовлення надійшло від волонтерів для біженців, які зараз перебувають на Миколаївщині. Студенти залучили і родичів, друзів, соціальні мережі, про акцію говорять в брненських медіа. Протягом першої години збірки прийшло з подарунками кілька десятків людей. «Ми чекали, що отримаємо одяг, але людин несять абсолютно все – їжу, іграшки, миючі засоби, дитячі речі. Багато речей ми отримали», – сказав волонтер Мілан Смутни.

Студенти також їздять селами і містечками навколо Брна. Люди дуже активно відгукнулися, приєднався й університет Острави, виславши свою передачу. 16 березня відбулася перша передача українцям, які повезли все в Україну.

Речей обіцяють дуже багато. Тому, окрім Миколаївщини, студенти обіцяють ділитися і з іншими регіонами України, де зараз багато людей, яким потрібно все

В Брні, не рідше ніж у Празі, відбуваються численні акції на підтримку України й проти путінського режиму. Фото: УІПМ

– від голки до пательні, адже багато хто тікав, у чому був одягнений. Допомогу у організації збірки надала Ленка Гулова, керівника Кабінету мультикультурного виховання, декан педагогічного факультету Іржі Немец, Асоціація з міжнародних питань. «Кримчани тепер почувають себе самотніми, тому такий збір речей потрібен як вияв солідарності», – сказала Ленка Гулова, яка працювала в Криму від 2011 року і була змушена після анексії всі проекти перемістити до Києва.

Тадеаш Бургрер

Заступнику Голови Української ініціативи в ЧР та Голові Української регіональної організації в місті Хомутові «Дзвони надії», Інж. Валерію Кулацькому нещодавно виповнилося 60 років. До круглого ювілею бажаємо нашому колезі багато здоров'я, радості та успіхів в особистому і професійному житті!

**За Виконавчу Раду УІЧР та Редакцію часопису «Пороги»
Віктор Райчинець – голова**

Відео про українську еміграцію – в престижному науковому конкурсі

Machar a ukrajinská literatura?

Стоп-кадр з відео про українську еміграцію. Підтримуймо й голосуймо за наших науковців на «Prima zoom».

Відеокліп про українську еміграцію в Чехії взяв участь у конкурсі Благодійного фонду «Неурон» у співпраці з «Prima ZOOM». Конкурс має на меті популяризувати науку у формі короткого відео. Наголос робиться на винахідливості, проникливості і здатності представити тему цікавим шляхом. Технічні та операторські деталі у конкурсі – справа другорядна, відео можна знімати навіть на мобільний телефон.

Цікаве для нашої громади відео зачіпає питання, пов'язані з українською еміграцією, яка у 20-тих роках 20-го століття зупинилася у Чехословаччині і розвинула тут велику освітню, наукову та культурну діяльність. З огляду на те, що йшлося в основному про політичних емігрантів, які втратили надію на створення власної держави, одна з ключових тем роботи вчених і художників було зрозуміти при-

чини краху української державності та історичні передумови, які лягли в основу цієї невдачі. Одним із поетів «Празької школи» був Євген Маланюк. Відео зосередилося на його дружбі з чеським поетом Йозефом С. Махаром. Махар зачарував його безкомпромісною різкістю, якою оцінював чеський народ, його історію і сучасність. Маланюк так само намагався аналізувати національний характер і викликати таким чином необхідну саморефлексію, яка могла б призвести до тверезого погляду на українську історію та сучасність. Погляди обох авторів надихають і сьогодні, особливо в світлі останніх подій в Україні і чеські коливання у ставленні до них. У відео авторства Терези Хланьової, викладачки празької україністики філософського факультету Карлового університету, та Франтішка Хланя були використані ляльки та малюнки Якуба Ліпавського та малюнки Матея Ліпавського.

За відео можна голосувати в Інтернеті он-лайн, винагорода переможцю становить 100 тисяч крон. Немає значення, чи стосується воно біології, фізики, історії або економіки. Торік виграв короткометражний фільм «Таємнича ефіпія» Петра Юрачки з природничого факультету УК, який представив захоплюючий підводний світ. Представники команд, які вийдуть у фінал, будуть запрошені на другу річницю «Neuron Science Future», де 6 травня 2015 будуть оголошені переможці. Більш детальну інформацію про конкурс можна знайти на веб-сайті www.pfneuron.cz.

Інститут славістики філософського факультету Університету імені Масарика в Брні організовує міжнародну наукову конференцію «Українське минуле, сьогодення і майбутнє», яка відбудуватиметься 26-27 травня 2015 року з нагоди 20-тої річниці початку вивчення україністики в університеті. Працюватимуть три секції – лінгвістична, літературно-наукова та культурологічна. Обговорюватимуться діалог культур і епох в духовній сфері сучасної України, місце української мови, літератури і культури в світовому контексті, сучасний стан та перспективи порівняльних досліджень слов'янських мов, літератур і культур, актуальні питання сучасного мовознавства, літературознавства, культурології та країнознавства, історія вивчення та викладання української мови та літератури в Україні та за кордоном. Робочими мовами будуть усі слов'янські. Всі прочитані реферати будуть опубліковані у вигляді окремого збірника.

Заслужений академічний Ансамбль пісні і танцю Збройних Сил України виступатиме у Чехії: Брно: 23 травня, «Гала Рондо» від 16 години, Пардубіце: 24 травня, «Тіп спорт Арена» від 16 години, Прага 30 травня, «Тіп спорт Арена» від 16 год. Квитки від 50 до 790 крон. Організатор: www.starcocert.cz, www.starconcert.com.ua. Квитки ціною від 50 до 790 крон можна придбати на «тікетпорталі» та інших основних квиткових сайтах.

gd3

Vizitky, logotypy,
webové stránky
pro Vaši firmu

www.gd3.cz

пор

Сімдесят років українському хору

Хор Святого Володимира був заснований одразу після Другої світової війни – у 1945 році, і цього року святкуватиме своє 70-річчя. Біля його витоків стояв полковник Іван Погоріляк, а про його провідників та визначні виступи інформуватиме виставка у пражському Будинку національних меншин. Про репертуар розповідатиме солістка Ілона Славікова та інші гості на концертах.

Полковник Іван Погоріляк, інженер Іван Пилип та інші – вони стояли за заснуванням хору, першим диригентом якого став шкільний учитель пан І. Приходько. Під його керівництвом хор вперше виступив у 1946 році (точну дату досі не вдалося встановити). У повоєнні роки хор мав широкий спектр діяльності, бо був пов'язаний із громадським життям подібних об'єктів за часів першої Чехословацької Республіки. Хор орієнтований насамперед на українські народні пісні. Були й танцювальна та театральна трупи, які влаштували, зокрема, виставу опери Гулака-Артемівського «Запорожець за Дунаєм».

Хор у своєму розвитку зазнав багатьох змін. Ним керували чимало особистостей: Платонида Росиневич-Щуровська, проф. ф-т Ольга Дутко, яка пізніше заснувала і очолила власний хор «Бізантіон». Найдовше працював біля диригентського пульту магістр Степан Шутко. Він найбільше вплинув на художнє спрямування хору, розширив репертуар на духовну музику. Після відновлення Греко-католицької церкви в 1968 році були проведені

репетиції літургії візантійського обряду, хор почав регулярно супроводжувати співом Божественну літургію в церкві Святого Климента в Празі; в 1969 році він був запрошений до Риму, де презентував не тільки греко-католиків ЧССР, але й духовну музику українських композиторів. У зв'язку з цим назву хору було змінено на сучасну: Хор Святого Володимира.

До 1989 року хор підпорядковувався Будинку культури Праги 1, під егідою якого відбувся ряд концертів: традиційних колядок та щедрівок, народних пісень, пісень на вірші Тараса Шевченка. Від 1990 року хор є частиною громадської організації «Об'єднання українців і прихильників України». Диригенткою від 2001 є магістр Ольга Мандова, вчителька гімназії «На Вітезне плані».

Хор має багато концертів не тільки всередині країни, а й за кордоном. Хор брав участь у різних великих заходах, у тому числі у літургії на пражській Летній під час візиту Папи Римського Іоанна Павла II. Режисер Юрай Якубіско запрошував хор на музичний акомпанемент до його фільму «Неоднозначне повідомлення про Кінець Світу».

Історія хору є водночас історією багатьох людських дол. Не можемо говорити тільки про музичну та культурну сторону, а й про духовний і людський вимір. Хор зазнав грізні роки комуністичної епохи, багатьох хористів «естебаки» допитували і звинувачували в українському націоналізмі. Диригент С. Шутко не лише не змінив напрям хору, а не при-

пинив його роботу. Великою підтримкою і повагою були регулярні виступи народного артиста Е. Гакена, який завжди співав українською на концертах пам'яті Шевченка. Чеською декламувала поезії його дружина М. Глазерова. Хор і далі виступає із широким спектром українських пісень і літургією церковнослов'янською мовою, за заповітами Кирила та Мефодія. Діяльність хору від 1990 року підтримується завдяки грантам Міністерства культури і столичного магістрату.

У 2005 році, коли хористи відзначали шістдесят років своєї діяльності, було видано вперше компакт-диск духовної музики. Цього року, на додаток до майбутньої виставки та концертних виступів, до сімдесятиліття Хору збираються архівні матеріали (фотографії, програми, спогади, музика, ноти, костюми тощо) для видачі публікації. Тому хор звертається до читачів «Порогів» із проханням надіслати пропозиції на адресу: mandova@gvp.cz або DNM, O. Mandová, Vcelova 3, 120 00 Praha.

оупу

«Збройне ембарго щодо РФ ми не порушували», – кажуть чехи

Чехія повністю підтримує наявні обмежувальні заходи і ембарго на поставки зброї Російській Федерації і не надає дозволів на подібний експорт. Про це йдеться у заяві Міністерства промисловості і торгівлі Чехії. «Чехія діє відповідно до встановлених правил і чинного законодавства та постійно оцінює всі бізнес-кейси, в тому числі договори, укладені до набрання чинності ембарго», – йдеться в заяві.

Як заявив фахівець відділу комунікації та маркетингу міністерства Мірослав Кінчл, до Росії «були передані лише одиниці озброєння, причому у відповідності до постанов Ради Європи», і «в жодному разі не йдеться про порушення ембарго». На легальності торговельних контрактів на продаж зброї Росії, зокрема, тих, які стосуються мисливської зброї, також наголосив президент чеської Асоціації оборонної й захисної промисловості Їржі

Гінек. «Якщо ці договори ми підписали перед днем виголошення ембарго (1 серпня 2014 року – ред.), наш уряд не має законної підстави зупинити цей експорт. Експорт цього озброєння, призначеного передусім для цивільних цілей, керується зовсім іншим законодавством, там навіть мовиться про те, що не можна його оцінювати з міжнародно-політичної позиції», – заявив Гінек.

Як відомо, раніше польське видання Rzeczpospolita повідомило, що чеські компанії в лютому продали в Росію автомати Bushmaster виробництва США, Heckler-Koch виробництва Німеччини і німецькі пістолети Sig Sauer, які вважаються кращими у світі, незважаючи на заборону ЄС. Журналісти польського видання зробили висновок, що використання на Донбасі контрабандного озброєння може дати Кремлю привід стверджувати,

що США вже почали таємно постачати зброю Україні. Так, бойовики проросійських терористичних угруповань ДНР/ЛНР заявляли, що знайшли «схрон ЗСУ» демонстрували деякі зразки мисливської стрілецької зброї закордонного виробництва.

За версією чеських представників, зброя поставлялася виключно для продажу в мисливських магазинах, проте зброя такого типу використовується і спецпідрозділами багатьох країн світу, зокрема американськими силами Delta Force. «Експорт Чехією американської зброї для РФ здається щонайменше дивним, враховуючи її відмову постачати летальну зброю Україні», – підсумовує видання «Інформнапалм».

рс

Етнічні чехи покидають Україну

Перші чеські переселенці з Мелітопольщини приїхали на «землю обіцяну». Бояться війни. Поселилися біля Орлицького водосховища. Фото: idnes

Повернення тих волинських чехів, які виявили бажання виїхати з України на батьківщину своїх предків, набуло, як повідомило Міністерство внутрішніх справ Чехії, конкретики. До Чехії навесні цього року мають переселитися двісті волинських чехів і чешок, себто більшість з тих, що навесні та

восени 2014-го зверталися до президента Чеської Республіки Мілоша Земана з проханням дозволити їм повернутися на батьківщину. До Праги 5 березня прибула автобусом із Чехограду (Новгородківки) Мелітопольського району Запорізької області перша група етнічних чехів, громадян України, яким надано право постійного проживання в Чеській Республіці – в рамках програми допомоги співвітчизникам. До першої групи увійшли 44 людини, які поселилися у готелі «Влтава» в Червоній над Влтавою неподалік Піску, діти тут вже пішли до школи. Для наступної групи був організований спеціальний авіарейс. Чехія виділила понад 60 мільйонів крон на перші півроку перебування переселенців. Всього наразі схвалений приїзд до Чехії 140 переселенців. Упродовж шести місяців вони матимуть право на безкоштовне житло, яке надається з фондів МВС, і можли-

вість вчитися коштом держави на курсах перекваліфікації та вивчення чеської мови, надаватиметься допомога у пошуку роботи та шкіл для дітей. Кожна сім'я отримає одноразову матеріальну допомогу з розрахунку – 50 тисяч крон (майже дві тисячі євро) на дорослого і 20 тисяч крон на дитину. Чеська скарбниця перебирає на себе й усі витрати, пов'язані з переїздом. Поодинокі сім'ї, які мають чеські корені, залишаються в Україні, у тому числі в районі бойових дій, і, зокрема, в Маріуполі. Речник президента Мілоша Земана Їржи Овчачек заявив, що Чехія нікого з своїх краян не залишить напризволяще – ані в Західній, ані в Східній Україні. На початку 90-х років минулого століття з України до Чехії виїхало близько двох тисяч нащадків давніх чеських переселенців.

Микола Шатилів

Притула у Празі був і буде!

ТЕКСТ: НОВИЙ КАНАЛ

Ведучий Нового каналу, гуморист Сергій Притула побував у Празі. 23 лютого в бібліотеці Вацлава Гавела відбувся круглий стіл на тему «Україна: один рік без Януковича». Модерував дискусію чеський історик та україніст Давид Свобода. Зустріч тривала понад дві з половиною години й зібрала близько двохсот слухачів – чехів та представників української діаспори.

Тут також виступив активіст Майдану Василь Галамай, який 20 лютого 2014 року був важко поранений під час протистояння на вулиці Інститутській. Василь дивом не поповнив ряди «Небесної сотні». Сергій Притула познайомився з хлопцем в одній із київських лікарень. Ведучий допомагав пораненим. «Один український мільйонер, який живе у США, перекинув мені 30 тисяч доларів. Частину цих грошей витратив на бронжилети для санітарок. Частину – на інші засоби захисту для хлопців на барикадах. І у мене залишилася велика сума грошей, близько 13 тисяч доларів. Я взяв їх і поїхав до Лікарні швидкої допомоги на Братиславській. Роздавав гроші на лікування. В одній із них побачив хлопця, який був важко поранений. Це і був Василь Галамай. Уявляєте, в тому стані він ще й жартував: «Класно, каже, що мене підстрілили! А то з тобою б не познайомився. Візьми мене в свої «Вар'яти» – я ж капець якийсь смішний», – згадує ведучий. Лікарі не були впевнені, що Василь зможе самостійно пе-

ресуватися. Його відправили до Чехії, де він лікувався близько 4 місяців. І, дякувати Богу встав на ноги.

Василь та Сергій у Чехії розповідали, що довелося пережити їм і мільйонам українців. А також пролити світло на події в Україні, інформація про які спотворена російською пропагандою. «Ми з Василем намагалися пояснити логіку того, що у нас відбувається, – говорить Сергій Притула. – Україна дуже слабо впливає на формування інформаційного середовища в Європі. Значно більший вплив там мають «кишенькові масмедіа», які живуть за гроші Кремля. Нам навіть

ставили запитання про громадянську війну в Україні. І я на пальцях, по складах, по крупичках пояснював людям, що немає в нас громадянської війни. Є військова інтервенція, є захоплення території України, є агресія сусідньої країни. Участь регулярної армії, небажання відводити війська свідчить про те, що у нас війна з Російською Федерацією. Хоча ми не можемо назвати це воєнним словом «війна». Промовляв банальні речі, які всім нам зрозумілі. Це ще один камінь у город структури, яка називається Міністерство інформаційної політики, тобто, медійникам. Адже це їхня робота – кататися «по закордонах» і доносити таку інформацію до середньостатистичних європейців, – говорить Сергій Притула.

Сергій Притула зустрівся і з представниками української діаспори. Зустріч вийшла дуже душевна. Поспілкуватися з ним, почути новини з перших вуст, приходили люди, у яких кілька років не було можливості поїхати на батьківщину. «Зібралося дуже багато людей. Ми спілкувалися більше двох годин. Усіх насамперед цікавили вісті звітти, з передової. Розпитували про політичний і соціальний стан країни. Не всі мають можливість часто бувати в Україні. Приємно, що ця зустріч не минула безрезультатно в контексті волонтерства. Хоч ніхто ні з ким не домовлявся, люди принесли на спільну справу 1610 євро та 930 доларів. Ще не вирішив, що саме я куплю за ці чеські гроші. Фактично цією сумою я можу закрити придбання джипу або приладу нічного бачення. Дуже вдячний», – продовжує ведучий. Українського ведучого і волонтера Сергія Притулу в Празі оточила увагою преса. У нього взяли інтерв'ю журналісти європейського «Громадського ТБ», радіо «Свобода», чеського інформаційного агентства. Був прямий ефір у студії новин каналу ЧТ 24. Він відбувся об 11 вечора і доступний в Інтернеті. «Вар'яти» (перше україномовне гумористичне шоу) запросили на гастролі до Східної і Центральної Європи. «Ми домовилися, що після Великодня поїдемо до Праги, – каже Сергій. – Домовляємося з українцями в Польщі, Німеччині, Чехії. Остання, неформальна зустріч із представниками української діаспори закінчилася дуже пізно. Загалом, мій візит до Праги тривав з 15:00 до 1:30 ночі. Чесно кажучи, я дуже втопився. До того ж, я трохи заслаб. Але результатами дуже задоволений».

Медицина допомога приїхала до Львова з Праги

Конфедерація промисловості і торгівлі Чеської Республіки, Українська ініціатива в ЧР, Українська традиція в Чеській Республіці та Українська профспілка в ЧР за допомогою Чеського Червоного Хреста відвантажили гуманітарну допомогу, яка містила 800 кг речей медичного призначення на загальну суму 5 мільйонів крон. Допомогу привезли 21 лютого до Львівського військового шпиталю, де лікуються воїни АТО. Звідси частину матеріалу передадуть у постраждалих регіони. В пункті призначення за розвантаженням стежив Тарас Костюк з УОС. «Я пе-

реконаний, що ми зможемо надіслати ще партію допомоги, бо це – моральний виклик для всіх наших підприємців», – сказав президент Конфедерації Ярослав Ганак.

Вантаж містив 10 тисяч штук зігріваючого пластиру New Theruga, який полегшує біль. У місто Червоний Лиман на Луганщині спрямовані півтисячі генераторів кисню O2-rack на два мільйони крон. Ця дихальна апаратура служитиме постражданим правоохоронцям, пожежникам або у школах. Надійшов зразок спеціального реанімаційного набору, за допомогою

якого врятувати життя потерпілим можуть навіть аматори, а також препарат вакуумної терапії, кисневі маски, термобілизна, два спеціальні ліжка та інше.

«Багато фірм мають зацікавленість допомагати, в найближчий час очікуємо наступну партію матеріалу, який людям у скрутному становищі, безсумнівно, потрібен», – додав заступник наглядової ради Конфедерації Роман Длюги. Богдан Райчинець з УІЧР подякував від імені усіх українців чеським підприємцям за допомогу.

пор

Чеські тролейбуси поїхали Житомиром

У Житомирі з'явився 2 березня з'явився новий тролейбусний маршрут – № 15А «Селецька – Гідропарк». Це стало можливим завдяки поставкам місту машин чеського виробництва. Тролейбуси були закуплені завдяки виділенню коштів з міського та обласного бюджету. У жовтні-листопаді 2014 року до Житомира з Чехії надійшло кілька десятків тролейбусів марки Škoda. «Це 4 тролейбуси «Škoda 15Tr», загальною пасажиромісткістю 150 осіб, та 4 тролейбуси «Škoda 14Tr», які вміщують 100 пасажирів. Всього чекаємо на 33 тролейбуси», – повідомив перший заступник Житомирського міського голови Сергій Сухомлин.

Сергій Корнійчук працює на ТТУ 17 років. Спершу був слюсарем, пізніше електриком, а далі закінчив курси водія електротранспорту. Каже, чеські машини давно заявили себе на достойному рівні. За словами Сергія, тролейбуси з Чехії прості в експлуатації. Водієві доводиться менше втручатися у роботу механізмів, адже транспорт більш електрифікований. З поповненням рухомого складу ТТУ будуть встановлені і нові стандарти роботи. А водії змагаються за право керувати закордонними тролейбусами.

Житомир.інфо

Чеський тролейбус здивував житомирця жовтоблакитною розфарбовкою, теплою і навіть наявністю wi-fi в салоні.

Подешевшали залізничні квитки

Укрзалізниця ініціювала здешевлення проїзду до Угорщини та Словаччини і зворотню у причіпних вагонах. Залізничні Угорщини та Словаччини погодилися з пропозицією Укрзалізнички про встановлення знижки до вартості квитка у розмірі 50 відсотків на проїзд у причіпних вагонах у сполученні між Україною, Угорщиною та Словаччиною. Знижка діє вже початку березня. Її введено через стрімкий ріст курсу іноземної валюти, що впливає на ціну квитка. Вартість проїзду у міжнародному сполученні розраховується в євро та сплачується пасажиром у гривнях по курсу Національного банку України на день оформлення.

У сполученні між Україною та Угорщиною курсують два причіпні вагони: Вагон Київ-Будапешт відправленням із Києва о 20:45 та прибуттям у Будапешт о 18:37 наступного дня, та Львів-Будапешт, відправленням зі Львова о 5:32 та прибуттям у Будапешт о 18:37 того ж дня. Тепер вартість

повного квитка у ці вагони становить 59,20 євро (замість 99,40 євро) і 43,20 євро (замість 71,40 євро) відповідно. У сполученні між Україною та Словаччиною курсує вагон Київ-Братислава (з Києва о 15:22, у Братиславі о 18:05 наступного дня), вартість повного квитка у цьому сполученні становить 72,60 євро (замість 125,20 євро). Тут при проїзді у складі групи (від 6 осіб і більше) діє додаткова знижка від вартості квитка 20-35 відсотків.

Таким чином в Україну стає зручнішим залізничне сполучення з Праги – якщо о 23.50 вирушити нічним експресом «Метропол» до Братислави, то о 5-тій ранку можна пересісти у київський вагон. Ще зручніше їхати у зворотному напрямі – у такому разі пересадку слід здійснити у Жиліні о 15.20 на пражський потяг «Фатра».

УЗ

Чехія заступилася за Надію Савченко

Чеська Республіка закликає звільнити українського депутата Надію Савченко, повідомляє МЗС країни. Українська пілотка, депутат парламенту і делегат Парламентських зборів Ради Європи Надія Савченко в червні 2014 року була взята в полон сепаратистами і вивезена до Росії, де нині перебуває в ув'язненні. Тривалий час вона тримала голодування на знак протесту, й припинила його за кілька днів до настання незворотних процесів в організмі.

Рішення московського суду заборонити їй участь в засіданні Парламентських зборів Ради Європи є гідним жалю та суперечить зобов'язанням Російської Федерації як члена Ради Європи. Чеська Республіка вважає затримання Надії Савченко протиправним та, зважаючи на її імунітет як члена Парламентських зборів Ради Європи, а також з гуманітарних причин закликає негайно звільнити її, Олега Сенцова та інших затриманих українських громадян. Крім того, звільнення усіх полонених передбачене Комплексом заходів, спрямованих на імплементацію Мінських домовленостей, підписаним Росією 12 лютого 2015 року в Мінську.

Вл. інф

Чехія хоче навчати українських військових

Чехія в майбутньому могла б підтримати українську армію шляхом обміну досвідом та проведення навчань. Про це заявив міністр оборони Чехії Мартін Стропніцкі. «Ми вже допомагаємо Україні. Йдеться в основному про гуманітарну допомогу», – сказав він. За словами міністра, українську армію потрібно забезпечити всім необхідним нелетальним обладнанням. «Думаю, в майбутньому можна було б посилити нашу співпрацю з метою підвищити компетентність, професіоналізм та військову підготовку української армії», – зазначив Стропніцкі. Про наміри направити в Україну військових інструкторів заявили у Британії, Канаді, Польщі. США також прийняло таке рішення, але згодом відклало його виконання на час так званого мінського перемир'я. «Тренувальна місія поки відкладена, проте наші сили в Європі готові в будь-який момент приступити до її виконання, якщо і коли вирішить наш уряд», – зазначив для преси неназваний представник збройних сил США.

Експрес

Гуманітарний конвой з Чехії прибув до Слов'янська

Суспільно-корисна організація «Люди на у скруті» та північноморавська фірма «Ізоліт Браво» відправили в Україну другий конвой конвої зі 110 тоннами чеської допомоги. До Слов'янська 5 вантажівок прибули на початку березня. Допомога для біженців та інших постраждалих містила в собі борошно, покриття для даху, гідроізоляти, лежачки, спальні мішки, гігієнічні засоби, посуд, аптечки та одяг. Допомога вартістю 975 000 крон чеських розподілена з-поміж десятків тисяч нужденних по обидва боки донецького фронту. «Більш, ніж 72 тонни борошна видані людям, 16 тонн покриття для даху знову покривають десятки понівечених боями дахів, поліетиленовою плівкою люди тимчасово закривають розбиті вікна. Монтажна піна допоможе під час ремонту будинків», – каже Іво Докоупіл із «Людини у скруті», який супроводжував речі.

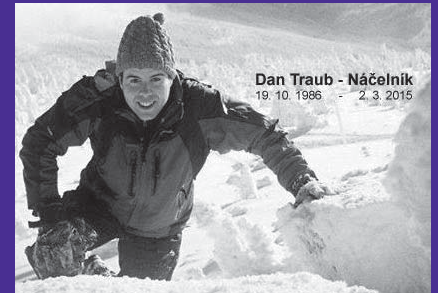
пор

Посол відвідав слов'янських дітей

Посол України Борис Зайчук відвідав дітей зі Слов'янська, які перебувають на оздоровленні в Чехії. 30 дітей з притулку «Вітрила Надії», де перебувають діти, що опинилися в складних життєвих обставинах, прибули до Чехії на запрошення МЗС, МВС Чеської Республіки та Чеської Католицької Харити, повідомляє прес-служба Посольства України в ЧР. Працівники притулку показали дітям та гостям фільм про відновлення дитячого притулку «Вітрила надії», який був майже зруйнований під час бойових дій у Слов'янську. У відновленні притулку взяли участь благодійники та волонтерські організації з різних міст України, а також з інших країн.

Вл. інф.

Карпати забрали життя чеського туриста

На Закарпатті під лавиною загинув чеський турист. Його група заблукала, він упав в ущелину, а складні погодні умови не дозволили швидко дістатися до нього ні рятувальникам, ні друзям. Решта п'ять заблукалих туристів із Чехії врятувалися.

Пошуки Даніела Трауба тривали до 8 березня. У Рахівському районі туристи заблукали між горами Мала Близниця та Велика Близниця. Група, не зареєструвавшись у рятувальному підрозділі, 2 березня вирушила підкорювати гірські схили Карпат і загубилася. Наступного дня рятувальникам вдалося розшукати групу, п'ятьох доправили до одного з готелів Рахівського району, нагодували та напоїли гарячим чаєм. Стан здоров'я був задовільним.

А от Даніела знайти легко не вдалося. До рятувальних робіт було залучено 24 особи особового складу та 4 одиниці техніки з гірських пошуково-рятувальних відділень смт Ясіня, с. Лазещина та м. Рахів. Пошук ускладнювали погані погодні умови, сильний снігопад. Телефонний зв'язок зі зниклим був відсутній, і локалізувати його місце перебування було неможливо. Згодом пошуково-рятувальні роботи було призупинено на кілька нічних годин й відновлено з покращенням погоди. Було залучено вертоліт Мі-8, залучено більше техніки, приїхали ще громадські рятувальники, вирушили волонтери та кінологи із Чехії (9 осіб та 4 собаки), які невпинно зондували товстий шар гірського снігу. Зрештою, тіло Дана вдалося знайти на шостий день пошуків під півметровим снігом. Друзі повідомили, що його виявив службовий собака неподалік від місця, де його востаннє бачили, місцеві рятувальники – що його виявили шляхом вибіркового зондування на місці обвалу снігового карнизу.

ЗОН

У стані постійної боротьби

Активісти, яких поранили на Майдані, возять допомогу бійцям АТО та жертвують гроші, які держава їм виплатила на лікування

ТЕКСТ: Дмитро ПАЛЬЧИКОВ, «День»

«Чеська сотня» здружилася і сходиться, щоб пом'янути загиблих товаришів, які приєдналися до «Небесної сотні»

Під час подій на Майдані постраждало понад 1000 осіб. Більше сотні зазнали тяжких тілесних ушкоджень. Наприкінці лютого 38 поранених взяли на лікування чеські медики.

Уряд Чеської республіки у межах спеціальної програми виділив мільйон доларів на їх лікування та реабілітацію. Вони лікувались у трьох різних лікарнях, але часто навідували один одного. Команда, яка там народилась вдруге, називає себе – «Чеською сотнею».

Другий день народження

День річниці розстрілів. Біля стели на Майдані Незалежності стоїть купка чоловіків у хорошому гуморі. Один з них навіть читає власний вірш, написаний після пройденого в столиці. Сьогодні в майданівців – другий День народження. Рік тому кожен був на межі смерті. Чимало їхніх колег не пережили тих днів. А дехто

ще не одужав, як Ігор Чернецький. Він на милицях в камуфляжі щось розповідає. 19-го лютого йому прострілили ногу, а світлошумові гранати пошматували руку. У такому стані пробув годину в полоні тітушок. Коло нього у світлій шапці 29-річний Михайло Малець, який тоді ж підірвався на гранаті неподалік Інститутської. Чоловік, котрий читав вірш, – Павло Каленіченко – підіймається сходами стели для фотографії. Йому прострілили легеню. Серед них підстрелений Андрій, Павло, Ігор, побитий «Беркутом» Сергій... словом, всіх не перерахуєш.

Більше півроку тому Кабмін постановив виплатити постраждалим під час Революції одноразову грошову допомогу у розмірі 60 900 тисяч гривень. Багато «чехів» ще не отримали від держави жодної копійки. Днями минає рік, як хлопці здружились і стали міцною «закордон-

ною» сотнею. Група з майже двадцяти активістів середнього віку пішла до Алеї Небесної сотні. Важко уявити, що вони відчувають. Чи то смуток за побратимами, чи то радість, що живі, чи то розлюченість на владу, яка не виправдовує смерті їх колег. По дорозі вони часто зустрічали друзів по революції та розповідали цікаві історії тих днів. «Та я взагалі тільки на лікуванні в Чехії дізнався, що в мене з Валерієм діти ходять в один клас, – сміється Павло Каленіченко. Валерія Горбачева поранили в голову та ногу, з Павлом познайомились на Майдані».

Хлопці пішли в бар, щоб згадати колег, яких вже не повернуть, а заодно привітати один одного. Все таки у них День народження. Влізти в «шкуру» цих бійців зараз неможливо, якщо ти не переживи тих днів.

З боротьби не виключався на жодну секунду

До Майдану сотник Михайлівської сотні Ігор Чернецький працював в одному з інвестиційних фондів. Зараз займається виключно волонтерством. Пересуваючись на милицях, він підходить до баристи. Ми зустрілись наступного дня. У Ігоря мало часу – за кілька годин він їде в АТО. «Що будеш?» – запитує Ігор та бере собі каву. Як не намагався відмовитися, ми взяли два еспресо та сідаємо на першу подорожню лавку. «З Днем народження», – трохи призабувши, вітаю. «Дякую!» – сміється Ігор. – «Знаєш, коли тебе пораненого добивають тітушки й тільки чуєш: «Ми тебе вб'ємо», подумки прощаєшся з життям. Але почувши в лікарні «будеш жити», – розумієш, що народився вдруге.

Рівно рік тому він отримав інформацію, що на перехресті вулиць Володимирської і Великої Житомирської купчаться близь-

ко сотні тітушок. Для з'ясування ситуації він загоном вирушив туди. Поранили чотирьох з п'яти активістів. Ігоря й колегу забрали в полон, де катували близько години. Він отримав перебиту на дві частини тазостегнову кістку, перебиту променевою кісткою на руці та рвані уламкові рани від світлошумових гранат. «Це моя двадцята, а ні, – збивається на слові Ігор, – може, тридцята поїздка. Майже кожного тижня. Починаючи з того, як здихався інвалідного візка». «Ще не вилікувались, а вже почали допомагати армії...» «Бо я з боротьби не виключався ні на секунду. – говорить Чернецький. – Ти не можеш думати про себе тут, коли там твої хлопці, яких треба нагодувати й одягти. Лягаєш та встаєш з одними думками – «що треба на передовій?». «А якби не були на майданах, поїхали б в АТО?» «Не АТО, а війна! – одразу виправляє мене. – Про це навіть мови немає. Тільки якби мої хлопці не були розкидані по всіх підрозділах, а всі в одному. То як Майдан би проходили, так і війну».

Майдан навчив Ігоря жити для когось, а не тільки думати за себе. Саме тут 1-го грудня він знайшов свою дружину. Вже 21-го січня вони стали подружжям. В нього дзвонить телефон. «Пізніше. Я ще маю гроші забрати, які американці прислали. А ще компас з пошти для «Сансанича». «Як ви оцінюєте ставлення влади до вас?» «Я ще не отримав нічого від

Місце зустрічі змінити не можна...

здружились. Хлопці часто збираються. Кожен має контакти один одного. Багато почали дружити сім'ями. Чернецький говорить, що хлопці постійно допомагають АТО, збираючи кошти та іншу необхідну допомогу. Вони вже не можуть виключитись з боротьби. Кілька «чехів» воює на сході. Дехто з них вже поклав там своє життя.

Нова епоха

Зазвичай, майданівці купуються там, де поранили їх чи їхніх друзів. Або де вони провели найбільше часу: де спали, де їли, де кожного ранку та вечора чатували на барикаді. Неповдалі Жовтневого палацу стоять кілька чоловіків з «Чеської сотні» та їхня побратимка Наталка, яка також пройшла те коло пекла. Вони скромно поминають загиблих товаришів. Вітаюся. Сергія Королюка та його брата «Льову» «Беркут» звиряче побив біля Маріїнського парку. Високого та кремезного чоловіка в камуфляжі з сивуватим волоссям, що між ними, звати Євген. На Майдані був розвідником. Ліворуч мене «чех» з вусами в чорно-червоній куртці – Олександр Полудніцин. В цьому самому одязі він пройшов Майдан. Олександр пожертвував чверть одноразової грошової виплати українським бійцям. Під час закликів «бути з народом» в Хмельницькому біля місцевої СБУ пролунала автоматна черга. Полуднічину куля потрапила в живіт, а ще одна зачепила ногу. Жінці, що стояла неподалік, – в голову. «Мені казали, що шанси на життя – 30%, – згадує «чех», коли ми відійшли в той час, як решти майданівців продовжили говорити про підростаюче покоління та його запал, політиків й АТО. – Але бачите – живий. Це було, до речі, майже годину тому – о пів на першу минулого року». «Вам хоч виплатили грошову допомогу?» «Ви-

платили. Але я одразу волонтерам дав три тисячі. Ще в мене є товариш-одесит, з яким лежав в одній палаті в Чехії. Зараз воює він, його син та брат. Їм перерахував. Більше 15-ти тисяч гривень всього. «Чому?» – запитую Полудніцина й починаю розуміти, наскільки ідіотське запитання. «Як чому?» – за виразом обличчя видно, що це рішення Олександр прийняв на підсвідомому рівні. Тому спантеличено підшукує слова, адже відповідь настільки очевидна, що її важко сформулювати. «Люди того потребують, а я маю і буду шкодувати? Це не правильно. Я, відверто кажучи, навіть не задумувався над цим. Треба – дав, треба – дав...

Розмову перебиває гучний викрик: «Слава Україні!», який чувся десь біля головного входу. Олександр підтримав та продовжує: «Цей рік в нашому житті – ціла епоха. Ці хлопці, з якими я познайомився на Майдані та був в Чехії, – він робить паузу, наче підшукує слово, – навіть не друзі – брати. Якщо в когось будуть проблеми, я зроблю все від себе можливе, щоб допомогти. Розумієте, і так думає кожен».

У «Чеської сотні» день народження, і водночас їм немає чого святкувати. Багато їхніх колег з Майдану вже ніколи не повернуться, але вони продовжують боротися з тим, що ледь не забрало у них життя.

«Вже й батогом пройшли, і били нас кийками, і голодом морили, і вдягали кайдани, але не розуміють вороги, що неможливо волі дух зламати, бо то є Україна, і ми її сини...»

Павло Каленіченко, після кривавих подій на Майдані.

держави. Тому й оцінювати немає що». «Думаєте, «забили»? «Або забули. Та не хочеться, відверто кажучи, – запинається на слові, – немає бажання про це говорити. Я над цим навіть не задумуюсь. Інші наші також. Є такі, що отримали, але коштів вже немає, бо віддали на АТО».

До нас підходить якийсь хлопчина й слухає, а Чернецький закурює та продовжує. «Влада робить багато не того, що має. А те, що має, не робить, – констатує з маленьким розчаруванням Ігор. Він гладить свої вуса. – Подивимось. Нехай хоча заспокоїться на Сході, тоді будемо бачити, як вони працюватимуть. Кожен повинен займатися тою частиною роботи, за яку він взявся. Одні воюють, інші допомагають військовим, а треті роблять так, щоб воюючих не забули».

В Празі Ігор лікувався майже півтора місяця. За цей час «Чеська сотня» дуже

Люстрація – справа не кількох днів

У Чехії вона триває й досі, каже Павел Жачек

РОЗМОВЛЯЛА: Ольга ЧИТАЙЛО

Павел Жачек (1969) – чеський академік та високопосадовець. Жачек був першим директором Інституту дослідження тоталітарних режимів (2008-2010 років) – науково-дослідницького інституту при чеському уряді, який займається розслідуванням злочинів комуністичного режиму Чехословаччини, який в 1993 році було оголошено злочинним. Жачек є магістром гуманітарних наук та доктором наук з масової комунікації Карлового університету в Празі. Він в Україні – частий гість, читає лекції, проводить зустрічі із колегами та журналістами. Про люстрацію у Чехії так як її здійснити в Україні – на ці питання йому часто доводиться давати відповіді у Києві.

Жачек працював в бюро з документації та розслідування злочинів комунізму з 1993 року, а в 1998 році був призначений Директором інституту. З 1999 по 2006 рік він був старшим науковим співробітником Інституту сучасної історії Академії наук Чеської Республіки. З 2001 по 2003 рік Жачек був членом ради Чеського телебачення. Він є одним із підписантів Празької декларації європейської совісті та комунізму. У квітні 2013 року Жачек перейшов на посаду в Управління заступника міністра оборони з кадрів Міністерства оборони Чеської Республіки. Люстрацію у Чехії називають «новим Нюрнбергом» через те, що вона була дуже жорсткою й безапеляційною. Інформацію про те, чи співпрацювала

людина із комуністичними спецслужбами, або ні, можна знайти у вільному доступі на спеціальному сайті. Чи була ця жорсткість виправданою? І яких результатів ви досягли завдяки люстрації?

Розбірки з минулим, трансформація комуністичного суспільства в посткомуністичне чи демократичне, в якому закон був би понад усе — дуже складний процес. Люстраційні закони – один з його елементів. У Чехії ми почали зі зміни законів, зміни інституцій, поставили наш парламент перед фактом: всі ці проблеми треба вирішували. Не було іншого шляху, крім, як змінити людей, наше мислення, бо ми всі народились в комуністичній державі і були під сильним впливом комуністичної пропаганди. Після багатьох місяців сутичок та дискусій наш парламент вніс зміни до Люстраційного закону. Звісно, було багато дискусій та суперечок. Але ми це зробили, і я хочу сказати, що через багато років це окупилося. Тому що не маємо стільки проблем, скільки мають ті посткомуністичні країни, які почали люстрацію пізніше. І я розумію, що це – спільна проблема країн центральної та східної Європи, бо навіть в Німеччині це немає проблем із оновленням судової системи, дуже мало колишніх комуністичних апаратників притягнули до відповідальності.

Можливо проблема також у тому, що бракувало доказів та документів?

Якщо ти не маєш доказів, не бачиш документів, то не можеш задавати конкретних запитань. Тому я вважаю, коли люди отримують доступ до матеріалів, прочитають, обдумають, обговорять їх, лише після цього ви дізнаєтесь, що сталося, де ці люди, як працювала ця система. Ми зробили помилки, наприклад, не відкрили архіви, одночасно з початком люстрації. Архіви комуністичної партії, спецслужб були закритими ще декілька років. І це погано, бо процес став менш прозорим. Це давало підстави критикувати всю систему.

Заангажованість суддів заважала люстрації?

Це ще одна проблема — судді. Частина з них були колишніми комуністами. Ними керувала компартія. І це дуже заважало розібратися з минулим. Людям здавалось же, що цих людей дуже просто знайти, тому, що всі знають, не можуть забути злочинів, які вони вчинили.

На вашу думку, чи реально завершити люстраційний процес? Якщо так, то скільки часу для цього потрібно?

Це залежить від кількості документів. Але якщо навіть ви їх маєте, люстрація — не справа одного чи двох днів. Ми у Чехії, як я вже сказав, втратили трохи часу. Заснували інститут вивчення тоталітарних режимів і розсекретили архіви вже у 2007-2008 роках. Тобто, через багато років після початку люстраційного процесу. Люстрація у нас триває і досі. Я був першим директором Інституту, мене дуже здивувала реакція декого з колишніх комуністичних діячів. Вони прийшли до архіву всією родиною, не знаю, скільки саме людей. І почали вивчати матеріали. Розповідали дітям. Ці старі люди сказали мені, що не довіряли новій посткомуністичній, демократичній державі. Зараз, казали вони, після утворення Інституту, ми знаємо, що наша країна захищатиме наші права і саме тому ми вирішили прийти сюди з дітьми з внуками, ми хочемо бачити всі матеріали і вирішити декотрі наші приватні сімейні проблеми.

Ще один випадок. Одного чоловіка закатували у 50-тих. Він не був політ'в'язнем, а переконаним комуністом. Один з засновників комуністичної чехословацької секретної поліції. Але він був трохи не у тій групі комуністів. Він мав два сина: комуніста та антикомуніста. І після того, як відкрили архіви, один з синів прийшов на ці архіви подивитися. Як ви думаєте, хто? Комуніст. Це мене здивувало, бо чекав, що прийде інший син.

Що сталося з тими людьми, які потрапили під люстрацію, чи вони мають вплив на чеське суспільство?

Це дискусійне питання, дехто з них покинув структури, у яких працював, через люстрацію. Але згодом став успішним бізнесменом, адвокатом, дехто працює у закордонних компаніях, дехто в російських. Дехто з них – колишні члени секретної поліції, досі працюють полісменами. Але для них є певні обмеження: не можуть бути керівниками департаментів, тощо. А лише звичайними полісменами. Намагався організувати з ними інтерв'ю, як історик. Вони сказали, що були налякані, бо не знали, що їх чекає. Працювали в таємній поліції з ранніх років і не мали жодного іншого досвіду. Але їм нема треба боятися, що демократична система захоче реваншу. Ми не робимо того, що робили проти нас, тому що будемо демократію, а не новий комуністичний режим.

Але у вас міністр Андрей Бабіш, якого звинуватили у співпраці з таємною поліцією, він подавав у суд. То все ж таки, був він чи не був таємним агентом?

Ви не перший журналіст, який намагається отримати відповідь на це запитання. І ви без проблем можете знайти на словацькому веб-сайті номер справи і запис про нього. І ви вже самі для себе зробити висновок, так це чи ні. Але знаєте, це не так суттєво. Є інша проблема. Він став міністром, ця позиція підпадала під люстрацію. А коаліція змінила закон заради нього.

А що ви думаєте про українське люстраційне законодавство? Адже на думку деяких експертів закон надто широкий.

Я намагаюся зрозуміти, є багато факторів. Дехто запитусь: навіщо історична люстрація. Це важливо, тому, що якщо ви хочете подолати корупцію, то повинні зрозуміти, що корупція – це також вагомий ознака комуністичної системи. Вона була побудована на корупції. І якщо ви хочете боротися з корупцією зараз, мусите мати відповіді, отримати доступ до матеріалів минулого. На мою думку, саме тому цей закон такий складний, бо намагається об'єднати багато речей. Але з іншого боку, вдалось досягнути консенсусу, було 7 чи 9 законопроектів. Зараз час імплементувати закон, можливо, вдосконалити деякі з його частин.

Я вірю, що коли ви отримаєте доступ до цих матеріалів, то будете здивовані. Навіть, можливо шоковані у деяких випадках. Зрозумієте, чому ці матеріали не відкривали до того часу. Ви зможете знайти інформацію, не лише стосовно того, що сталося до 1991 року, але й після. Якщо ви хочете стати справді демократичною державою, побудувати нову систему, то ви повинні знати і в цьому знанні – сила.

Канал «24»

До нас пишуть...

Відкритий лист українським друзям на фейсбуку та всім українцям, що живуть у Чехії

Дорогі друзі, на початках я не наставлявся писати цього листа, хоч і повсякчас непокоюся як вашою долею, так і долею України, яка п'є з чари страждань, уготованої їй Москвою. Спонукали мене на написання геть безсовісні заяви чеських політиків, а саме – колишнього президента Вацлава Клауса та нинішнього Мілоша Земана, які ганебно улавилися як підлигачі україножера Путіна.

Від своєї тещі – українки з Вінниччини – я чув і запам'ятав на ціле життя: «Серп і молот — смерть і голод!». Вона дівчинкою зазнала Голодомор, що його умисне влаштував Сталін з метою вигублення української нації. Скільки того витерпіли українці... Скільки того завинила Московщина... На воволій шкурі не списати!

А Земан з Клаусом, яких я, між іншим, ніколи не вважав і не вважаю за своїх президентів, знай гудять Україну пус-дурно. Мілош Земан запевняє і чехів, і не чехів, що київський Майдан – ніяка не демократична революція. Фашистський путч, мовляв. Помиляється! Не абихто, а Петро I казав за українців: люд роботящий, лагідний, та не доведи, Господи, його нагнівати. Майдан же якраз і був волевиявом нагніваного люду, й прикро, що того так і не спро모глися збагнути європейські земани та клауси.

Прикро й те, що чимало чехів воліє не помічати українських болінь, пустивши в напам'ять роки 1938, 1948 і серпень 1968-го, коли нашу землю топтав чобіт спочатку німецького, потім московського займанця так само, як ниньки той другий топче він землю України. Стидаюся за злочинно байдужих своїх земляків, стидаюся за таких чеських політиків, як Мілош Земан та Вацлав Клаус.

Дорогі українські друзі!

Добре, що живете у нашій країні, бо своєю пильністю й працюватістю ви довели, що по праву належите до цього суспільства й збагачуєте його. Бажаю вам, чеським українцям, якнайскоріше побачити свою Батьківщину вільною, незалежною, європейською, в якій життя тектиме молоком і медом, а київський Майдан 2013-2014 року – щоб увійшов до історії новітнього українського народу золотим письмом.

З почуттям глибокої пошани до українського народу

Богумил РЖЕРЖИХА, Подборжани, 4 січня 2015.

ПРО АВТОРА: Богумил Ржержиха, який торік у грудні справив 70-літній ювілей, ціле своє життя присвятив чеському сільському господарству, а нині є головою

Товариства друзів чесько-німецького порозуміння, почесним членом меморіалу «Лідице», за діяльність в якому його нагороджено срібним значком. Уважає себе за космополіта. Мешкає в північно-західних Подборжанах. <https://www.facebook.com/bohupil.rericha>

Середньовічна традиція і авангард

ТЕКСТ: Ростислав ХОТИН, Радіо «Свобода»

Ікона має своє внутрішнє світло. Відкрити це світло – було фантастичним відчуттям!

У час неспокою іконописці зі школи «Радуж» пропонують заглибитись у світ ікони. В образах і житті святих жінок, від Богородиці до праведниць двадцятого століття, майстри радять віднаходити зразок витривалості, безстрашності та мужності. Фото з виставки «Жіночі лики святості».

У Празі наприкінці минулого року відбувся майстер-клас зі старовинного українського іконопису, який провів Андрій Майовець, іконописець зі Львова, випускник Української академії друкарства та іконописної школи «Радруж» при Українському католицькому університеті.

Він вкладає в свою працю любов – іконопис вимагає і колосального терпіння. Художник проводить благодійні майстер-класи для дітей-сиріт Львова, а також має плани подібних класів для дітей, батьки яких загинули під час АТО.

Технології українського іконопису вже понад 500 років і прийшов він із Візантії. Після прийняття християнства Київською Руссю із Константинополя до Києва навіть переїхали майстри розпису фресок та іконописці. Але в чому полягає традиція саме українського іконопису? «Це спирається на традицію самобутнього рисунку і кольорові партії. Кольори на українських іконах відкриті. Не можна сказати, що це є стиль народного примітиву, бо українські іконописці були фаховими малярами. Колір української ікони – виразний і непригнаний. Саме яскравість є ознакою української ікони», – сказав Майовець в одній з художніх майстерень в центрі Праги поблизу Національного театру.

Давній метод

Ікона традиційно в Україні пишеться на липовій дошці, або – рідше – на дошці з вільхи чи ялини. У Греції і колись у Візантії ікони писались на кипарисах. Специфіка липи і кипариса у тому, що якщо дошку опустити у воду, вона тоді стає твердою як камінь.

Також при написанні ікон використовують лише натуральні матеріали – жодної синтетики! Дошку спочатку намащують спеціальною клейною сумішшю, основу якої складає розчинена кроляча шкірка. В середземноморських країнах роль кролячої шкірки виконували кістки риб. До клею додають крейду і варять, але не доводять до кипіння. Потім дошки шість разів вкривають цією сумішшю і це називається ґрунтуванням. Фарба створюється на основі яєчного жовтка. Додають трохи оцту, бо він вбиває живі мікроби жовтка. Малюють ікони або олією, або темпорою – остання вважається більш «витонченим» методом. Першими малюють німби святих. Кольори на іконах теж символізують щось: червоний – божественність; синій – благодать; зелений – природу, ніжність надію; жовтий – це тло ікони.

«Чим українська середньовічна українська ікона відрізняється від російської, сербської чи грузинської? Яскравими насиченими кольорами! Також ґрунтування світлими кольорами створює ефект підсвічення, як внутрішня лампа,

особливо, коли ікону полакують», – пояснює Майовець. Також є і свої іконописні позначення: лице, руки, ноги – це «санкір», земля – «позем» тощо. «Траву на іконах іконописці називають «травкою», але не тією, по яку ви подумали», – каже, сміючись, художник учасникам пражського майстер-класу, які перед тим посміхнулися.

На останньому етапі – він, до речі, відсутній в російському стародавньому іконописі – наносяться так звані «оживки» – завершальні тонкі рисочки на обличчях святих. «Оживки» є в українських, сербських, грецьких іконах, а в російській традиції вони втрачені, тому російські ікони трохи темнуваті», – каже Майовець.

Середньовічні іконописці молилися і постилися перед написанням ікон. «Та й зараз на ситий живіт робота гірше йде. Також агресивна людина або холерик не напише ікони, бо треба мати колосальне терпіння», – пояснює Майовець.

Ікона вважається завершеною коли робиться підпис того, хто зображений – це як при хрещенні дається ім'я дитині, – пояснює художник.

Ікона в сучасному світі

Ікона в православних країнах втратила суто сакральний зміст десь на межі 19 і 20 століть, коли на неї окрім духовного погляду почали також дивитися і як на витвір мистецтва. «Українська ікона 21-го століття наслідує давніх майстрів у створенні ікон. 21-ше століття вносить нові елементи, але ми намагаємося все ж не забувати традиції. З минулого не все ще відоме в іконописі. Хоча часом з'являються навіть якісь авангардні моменти, але буває й так, що нове – це добре забуте старе», – каже художник.

Під час майстер-класу обговорили також і теми, пов'язані з іконами. Наприклад, чи можна ікони продавати чи лише дарувати? «Коли ікону даруєш, то це щось зовсім інше, коли ти її продаєш. Не можна сказати, що продаж ікони є великим злом – це неправильний підхід. Хоча з власного досвіду знаю, що приємніше дарувати ікону, знаючи, що людина буде молитися на неї, а також приємно дарувати ікони церквам», – розповідає Майовець.

Щодо ролі ікони в сучасному світі, то на думку, іконописця, існує три групи людей: затяті релігійні фанатики, які моляться на якусь ікону – навіть не до Бога, а до дошки чи полотна – і вважають її святою, а інші ікони вважають якимись не такими. Є люди – і таких більшість – які розуміють, що є, власне, сама ікона, а Бог існує за іконою, що ікона – це відображення, дзеркало, двері до Бога... А є байдужі до ікон люди, або такі, які вважають, що Бога взагалі не можна зображати, чи навіть люди з поглядами

Андрій Майовець у Празі. Фото автора.

Андрій Майовець у Празі. Фото автора.

іконоборчого періоду. Також я запитав і щодо тих, хто колекціонує ікони. «Більша кількість ікон не робить людей спасеними. Згадаймо хоча б колишнього прокурора Пшонку, який буквально жив серед ікон», – каже, посміхаючись, Майовець.

«Тепер ясно, чому ікона має внутрішнє світло»

Під час пражського майстер-класу святих не малювали, бо то справа рук професійних. Малювали за іконописною технікою квіти. «Мене вразила техніка приготування фарби з яєчного жовтка. Це історичний рецепт, якому вже дуже багато століть», – ділиться враженнями студент Орест Зузук. «Я завжди хотіла дізнатися про відмінність української ікони від інших, бо всі казали про візантійське коріння українського іконопису», – каже Тетяна Свердан, викладачка Карлового університету в Празі. – Також зрозуміла нарешті, звідки береться підсвічування ікон. Думала раніше, що це зовнішнє світло, а виявляється, що ікона має своє внутрішнє світло. Відкрити це світло – було фантастичним відчуттям!»

Наші могили на Олшанах

Місця, де найкраще думається про трагічне і величне ХХ століття

ТЕКСТ: Вахтанг КІПІАНІ

Могила Софії Русової

Тут поруч – символи пам'яті та безпам'ятства. Тут немає ні білих, ні червоних, ні жовто-блакитних. Мова про цвинтарі. Раджу у Празі прогулятися у район Жижков, де неподалік станції метро «Желівського», і розкинулося історичне кладовище Олшани.

Українська ділянка – це територія обабіч Успенської церкви. Можна сказати, що це найкраще місце на Олшанах. Тут, під липами (їх, до речі, називають національним

деревом чехів) знайшли вічний спокій сотні видатних людей. Майже всі вони – члени української громади Праги 1920-1930 років.

На студіях та у вигнанні

Авторитетна «Енциклопедія українознавства» подає велику довідку про українську присутність у Празі, початки якої сягають Х століття. І якщо першими з русичів з чехами запізналися, звісно, торговці. Завдяки цим контактам невіддільною частинкою української мови стали такі чеські слова як герб, місто, вірш, пан, брама. У столиці Чехії бували члени «Руської трійки» Іван Вагилевич і Яків Головацький, вчені, письменники і громадські діячі Осип Бодянский і Ізмаїл Срезневський, Пантелеймон Куліш, Михайло Костомаров, Олександр Русов, Микола Лисенко, Олександр Потебня, Іван Франко та Іван Пулюй.

У 1858 чи 1859 році хтось передав одному з найвидатніших чеських будителів Павелу Йозефу Шафаріку авторський примірник Шевченкового «Єретика» з присвятою. А в 1876 році, зусиллями О. Русова, вийшов двотомник творів Тараса Шевченка, де були вперше опубліковані й заборонені царською цензурою тексти – зокрема, й нецензурований «Кобзар».

Першу Українську громаду заснували у 1902 році. Серед її активістів були, передусім, студенти-українці, котрі «гризли

граніт науки» в Празькому університеті. Поразка національної революції 1917-1921 років закинула в місто над Влтавою сотні інтелектуалів. У країні на початку 20-х замешкало близько 20 тисяч українців. Тут виникає справжня інтелектуальна Україна – університети, творчі і спортивні гуртки, видавництва. Втішала різноманіттю українська преса – націоналістичні «Розбудова держави» і «Пробоем», літературно-суспільна «Нова Україна», «Студентський вісник», «Українська дійсність» (загалом близько сотні назв!).

Прага 20-х років для українців – це як тогочасний Париж для російської «білої» еміграції. Які імена! Михайло Грушевський, Євген Маланюк, Олександр Олесь, Олег Ольжич, Олена Теліга, Улас Самчук, Дмитро Дорошенко... І ще сотні найдостойніших прізвищ, які б склали честь будь-якій європейській нації.

Прага була центром і політичної еміграції. Тут містився еміграційний центр УСДРП, тут плекали надії на відродження села і повернення в Україну есери, врешті решт, саме у Чехії постала Легія українських націоналістів – міцна цеглинка у підмурівок майбутньої ОУН. Не обійшлося і без советофілів – прихильники маріонеткового українського радянського уряду збиралися в Читальні імені Тараса Шевченка, а також у об'єднанні «Жовтневе коло» і Товаристві громадян УРСР. До них приїз-

Одна з панакхид української громади біля пам'ятника «Мати Україна»

дили Павло Тичина, Олександр Довженко і діячі згодом викошеного під корінь «розстріляного Відродження» Валеріан Підмогильний, Лесь Курбас, Михайло Бойчук... Восени 1921 року в Прагу з Відня перенесли Український Вільний Університет, першим ректором якого був відомий мовознавець і історик літератури, оборонець українських прав у віденському Сеймі Олександр Колесса. Це було б неможливо без допомоги тодішнього президента Чехії Томаша Масарика, який бачив себе об'єднувачем слов'янства. Саме за його ініціативою того ж, 21-го, року було проведено так звану «російську акцію», внаслідок якої змогли приїхати в Прагу і отримати роботу тисячі антикомуністично налаштованих науковців і діячів культури з колишньої Російської імперії. Дослідники Володимир Трошинський і Анатолій Шевченко у монографії «Українці в світі» відмічають: «Історія не знає іншого випадку такого лояльного і гуманного ставлення до вельми чисельної, як для такої невеликої країни, і різнорідної за своїм характером еміграції...».

Президент Масарик виділяв українській громаді щомісяця по 10 тисяч крон на додачу до державної допомоги. Проте, це не означає, що жилося політемігрантам легко. Скажімо, науковці відмічають, що оскільки Масарик і члени його уряду були русофілами і прихильниками

загальнослов'янської єдності, то вони не дуже схвалювали українські мрії і плани про відновлення власної держави.

Та все ж, від чехословацького уряду УВУ, що мав два факультети – філософський і правничий, мав не тільки гроші, але й можливість проводити навчальний процес у стінах знаменитого Карлового університету. Цікаво, що останнім ректором празького УВУ (його у травні 1945 року перенесли до Мюнхену) був отець Августин Волошин, президент знищеної угорськими фашистами Карпатської України. Саме у Празі він був заарештований СМЕРШем і вивезений у Москву, де і помер в ув'язненні.

Кінець Другої світової війни став водночас і кінцем українського вільного життя. Комуністичний уряд Чехословаччини 1948 року заклав останню установу – Український музей (перша його назва – Музей визвольної боротьби України). Ще перед тим більшість українців покинула країну, що швидко радянлізувалася, і перейшли через Австрію у Баварію. Фонди унікального музею, що, за «Енциклопедією українознавства», нараховував близько мільйона експонатів (архіви УНР, Союзу Визволення України, інтернованих українських вояків УНР, УГА, Української республіканської капели Олександра Кошиця тощо, понад 1200 назв української періодики, нумізматична колекція, одно-

строї військових формацій тощо), частково були знищені під час авіанальотів, а частково – вивезено до Москви після «визволення» Чехословаччини.

У роки «розвинутого соціалізму» українці Чехословаччини не мали якогось громадського прихистку. Тільки на Пряшівщині існувала контрольована владою Культурна спілка українських трудящих. Але виходив журнал «Дукля» і газета «Нове життя», де вряди-годи друкувалися тексти, які не можна було прочитати в УРСР. І саме тому українські шістдесятники передплачували і поширювали їх – особливо «Дуклю».

У кінці 80-х років українське життя відродилося. Лідія Райчинець створила першу громадську організацію – «Українська ініціатива у Чеській Республіці». Пані Лідію поховали також біля церкви на Олшанах, поруч із видатним педагогом Софією Русовою.

Український некрополь

Храм во ім'я Успіння пресвятої Богородиці у псковсько-новгородському стилі було закладено єпископом Сергієм (Корольовим) 1924 року. Найбільшу частину грошей на будівництво виділили чехословацький прем'єр Карел Крамарж та його дружина-росіянка Надежда Хлудова. Дав копійчину і король Югославії, відтак у крипті перепоховали вояків з Балкан, які загинули під час Першої світової

війни. Також у підземеллі храму знайшли спокій генерал царської армії Шіллінг, знаменитий дослідник історії кубанського козацтва Федір Щербина (нині перепхований на Кубані), уральський інженер Іпат'єв. Останній залишив слід в історії хоча б тим, що саме в його будинку в Єкатеринбурзі більшовики розстріляли царя Ніколая II і членів його родини.

Навкруги церкви некрополь, де є чимало примітивних українському оку імен. На деяких могилах свіжі квіти, деінде вітер тріпоче синьо-жовті прапорці або стрічки. І майже на кожній могилі маленькі стандартні свічки, які можна купити безпосередньо на цвинтарі, з автомату... Православний дерев'яний хрест. Видатний письменник Олександр Олесь (Кандиба) 23.11.1878-22.7.1944. у цій же могилі його дружина – Віра, з роду Свадковських. І символічний посмертний напис «in memoriam» їхньому сину Олегу Ольжичу, закатованому нацистами у Заксенгаузені 10 червня 1944 року. На постаменті із сірого граніту два тризуби – національний герб і герб ОУН, центральний зуб якого виконано у формі меча.

Невибаглива гранітна брила із тризубом. Євген Іваненко, професор Українського Вільного Педагогічного Інституту ім. Драгоманова в Празі. Іван Мірний, ще один професор «драгоманівського» педінституту у Празі. Портрет. І щемливий напис – «Свою Україну любив». Традиційний стрілецький хрест із сірого бетону. Вояки Української Галицької армії Іван Квасниківський, Маріян Левицький, Василь Попелишин.

Стилістка меморіальних знаків визвольної доби зберігається й на нових могилах. Народжений 1918-го року Ілько Геленко помер у Празі 2002-го. Козацький хрест із золотим «Боже Великий, Єдиний, Нам Україну храни». «Юрко Ничкало. Терпів за Україну. 1949-1967». І велика брила, біля якої українці проводять панахиди – «Моїм вірним дітям, героям і жертвам терорів. Мати-Україна».

У 20-х роках Прага була центром не тільки української та російської політеміграції. Тут перебувала і екзильна (тобто «у вигнанні») президія Білоруської Народної Республіки. І саме на Олшанах поховано двох президентів БНР Петра Кричевського та Василя Захаркі.

Аверченко, Немірович-Данченко та інші

Чимало на цвинтарі і російських могил. Ось, скажімо, місце упокоєння сатирика Аркадія Аверченка. Автор блискучого антибільшовицького памфлету «Дюжина ножей в спину революції», який сподобався навіть Леніну – «талантливая книжка, написанная с позиций... озлобленного почти до умопомрачения белогвардейца...». У Празі уродженець

Севастополя Аверченко видав 12 томів творів. Помер 12 березня 1925-го. Поховані тут письменник Василій Немірович-Данченко, рідний брат засновника ушавленого МХАТа, знаменитий «євразієць» філософ Савицький, історик Кізеветтер. Усі вони опинилися у Чехії внаслідок уже згадуваної «Російської акції» Масарика. Пам'ять про президента-гуманіста, на жаль, не надто пошанована в Україні та Росії. А варто було б! Він врятував від смерті і забуття тисячі людей, надав їм можливість жити і працювати у відносно близькій до батьківщини Празі, а не де-небудь в африканській Бізерті чи азійському Константинополі. Масарик виділяв на облаштування біженців з революційної Росії величезну суму – близько 5% бюджету країни.

У росіян у Празі було все – дитячі садки, школи, пансіони, гімназії, «автомобільно-тракторна школа», «інститут сільськогосподарської кооперації», «вище училище техніків шляхів сполучення», «народний університет». Діяли спілки російських акторів, інженерів, письменників і журналістів, військових інвалідів, лікарів, агрономів, офіцерів флоту, культпрацівників, сибіряків і навіть горян Кавказу...

Маленька Чехословаччина не спішила визнавати Радянський Союз і зробила це тільки у 1934 році, вже після грандів європейської та світової політики. Цікаво, що жертвами цього дипломатичного акту стали тисячі політемігрантів – відразу після встановлення дипломатичних відносин з більшовицькою Москвою, місцеві комуністи та інші советофіли підняли гвалт, вимагаючи від уряду і президентів Масарика і Бенеша згорнути «Російську акцію», інакше кажучи, припинити підтримку колишнім підданам Російської імперії. Чехословацька влада під тиском політиканів і світової економічної кризи 30-х була змушена потроху згортати матеріальну допомогу росіянам і українцям. Але остаточно вона припинилася у 38-му – у зв'язку з окупацією країни нацистами.

А потім прийшов 1945-й рік. Справді «со слезами на глазах»... Не можна без гніву читати документальні історії про те як НКВД і СМЕРШ виловлювали по всій Чехії всіх, кого вважали «співвітчизниками». Як відмічає журналіст Євгеній Вербін, кордон між радянською та американською зоною окупації став «залізним» майже відразу – «Людей хапали відкрито, у будь-яку пору дня і ночі, вдома, на вулиці, у парадного, у транспорті, на роботі». І це при тому, що значна частина людей мала чеське громадянство, та сталінських жандармів такі юридичні тонкощі не дуже цікавили. За компанію до «столипінних», які рухалися у бік Сибіру, кидали і молодих чехів і словаків – дармова робота сила для сталінських новобудов.

Один автор знайшов дивовижну формулу того насильства – за датами арештів емігрантів можна простежити рух радянських військ на Захід. За неповними даними, було затримано близько тисячі «наших». Вижив лише кожен третій.

Був конфіскований і перевезений у Москву Російський закордонний історичний архів – більше трьох мільйонів документів! Так само, незаконно, не питаючи власників, радянські чини викрали багату колекцію Російського культурно-історичного музею – оригінали Рєпіна, Еріха, Анненкова, інших відомих митців.

Могила невідомого... власців

Охайна діляночка з живими квітами. Видно, що за нею сумлінно доглядають. Це меморіал воїнам Російської визвольної армії («Русской Освободительной Армии») генерала Андрія Власова: мініатюрна капличка, дерев'яний хрест і власне пам'ятник. Епітафія чеською – «на цьому місці поховано 187 невідомих воїнів Російської визвольної армії, генерал Владімір Боярський, генерал Міхал Шаповалов, майор Карл-Людвіг Оттендорф, які загинули в бою в Празі в квітні 1945». На хресті, нижче літер РОА і вінка з колючого дроту, російською і чеською написано – «Ми загинули за нашу і вашу свободу!». Це не просто могила невідомих солдатів. Це нагадування про історію, яка не була чорно-білою. Мало хто знає, що Прагу в травні 1945-го, вже після падіння Берліну, звільнили від німців не радянські солдати і не американські союзники. Прагу не дали знищити одягнені у мундири вермахту з біло-синьо-червоними смужками вояки армії генерала Власова, серед яких було чимало і українців. Але, даруйте за банальність, це зовсім інша історія.

Україна Молода, 2004

Могила Олександра Олесь. Її відвідує українська молодь, яка вивчає у школах творчість поета.

ЯК ІНІЦІАТИВА ЛІДІЇ РАЙЧИНЕЦЬ СТАЛА «УКРАЇНСЬКОЮ ІНІЦІАТИВОЮ»

...до двадцяти років діяльності організації УІЧР

Збігло два десятиліття, а наче вчора було... Празька Водичкова, вар'єте в пасажі «У Новака», і в якомусь напівтемному закапелку того вар'єте, серед поламаних меблів, слухаємо, що каже вона, Лідія Райчинець, яку всі, хто знав її зблизька, а часто і не зовсім, називали Лідочкою. Нові обставини – заробітчанська хвиля, кучмізм буяє, небезпека тотально-го помосковщення – вимагають і нових методів роботи з чеськими українцями, а відтак має постати нова організація... Вона й постала – «Українська ініціатива». Очолила її Лідія Райчинець. Утім, Лідочка могла й нічого не очолювати, а все одно залишалася б душею української громади. Ватажити – то вона мала в крові. Але ватажила на свій штиб. Не пам'ятаю, щоб наказувала, давала вказівки, когось сварила... Зате аж-аж пам'ятаю оте її: «Нумо, я тобі поможу!».

Довелося мені якось редагувати часопис «Пороги» (назва від Лідочки пішла!). Телефоную: «Жени на Водичкову! Я тобі поможу...». Доба була безкомп'ютерна, а тож беру стосик підготованих статійок, їду. А в Лідочки стосик удвічі грубший. Зачинаємо метикувати, що піде на чергове число, а коли воно вже готове, мені й стрілить у голову: не вона в мене, а я в неї помічникував.

Таке, певен, спало на думку і нашому «міністру фінансів» Роману Камінському, і його наступникові Олександру Габору, а найчастіше, мабуть, Саші Шкрландовій, на чиїх худеньких плечах лежали всі технічні справи «Української ініціативи»: листування, протоколи засідань, забезпечення житлом численних гостей, спілкування з тими чи тими чеськими інституціями... Уявити «Українську ініціативу» 90-х років минулого століття без Саші – годі. Більшу частину свого вільного часу проводила вона не вдома, на Облоуховій, а на Водичковій.

А з чого Водичкова? Та з того, що Лідоччин чоловік Віктор Райчинець був директором вар'єте, а тим і надавало воно притулок як празьким, так і позапразьким українцям. Найвідповідальніші і наймасовіші заходи завше відбувалися саме

Лідія Райчинець (дев'яності роки XX стол.)

там, на Водичковій, а найвеселіші також – різдвяні Маланки, на які з'їжджалися гості з цілої Європи. Паркет водичковської залі пам'ятають закаблуки словацьких, німецьких, австрійських, угорських, англійських, польських українців. Маланка то була, сказати б, вершинна акція, а як відгула вона, починалося повсякдення: благодійні збірки, на які чекали в українських сиротинцях; підготівля україномовних передач для чеського радіо; ділові зустрічі, а то й звичайні собі посиденьки з українськими заробітчанами; вшанування тих чи тих урочистих дат, в яких неодмінно брав участь український хор під орудою незабутнього Степана Шутка і в якому лад давала його завзята дружина пані Калина; консультації з працівниками українського посольства...

Посол Роман Лубківський цікавився життям української громади не з обов'язку, а за покликом душі, й ніколи ані знаку не подав, що він «надзвичайний і повноважний». Не було в ньому урядницької пихи ні на макове зерно. Запросять до маленької, там таки на Водичковій, кав'ярні

(українські артисти загостили) – приїде, статтю написати для «Порогів» – напише, розповісти в карлінській студії чеського радіо про події в Україні – розповість. А розповідав він – заслухаєшся!

Не помилюся, зазначивши, що то був єдиний посол, якого чеські українці мали за «свою людину» й відповідно до нього ставилися. Посольство ще не мало своєї резиденції, і Роман Лубківський урядовав у власному помешканні на Бубенчі. Одного разу сюди й завітала літня пані з оклунком яблук: «Пане после, з мого саду... Їжте на здоров'я». «А знаєте, – казав був мені пан Роман, завершуючи свою празьку місію, – оті яблука... то була мені найдорожча нагорода».

Збігали роки, мінялися посли, але на сторожі інтересів чеського українства стояла, і, я певен, іще великий час стоятиме «Українська ініціатива», осердям якої завжди були самовіддані патріоти України.

Микола Шатилов

Платформа для мігрантів та мігранток

Саме вони є рушійною силою інтеграції, визнають у чеській столиці

ТЕКСТ: Павла ЄНКОВА

Протягом багатьох років сфера інтеграції іноземців розвивалася передусім на рівні некомерційних організацій, серед членів яких, утім, не вистачало самих мігрантів або людей з міграційним досвідом. В останні роки, на щастя, тенденції дещо інші. Все більше і більше мігрантів працюють в чеських НДО на різних посадах. Йдеться переважно про молодих людей з інших країн. Проте, якщо ми хочемо, щоб інтеграційні заходи були якомога ефективнішими, досягали мети і запроваджувалися на практиці, важливо, щоб у їхньому створенні і впровадженні брали активну участь мігранти безпосередньо.

Празька концепція інтеграції іноземців це передбачає. У вересні 2012 року суспільно корисною організацією «Інтеграційний центр Прага» (далі ІЦП) була заснована Платформа мігрантів (до грудня 2013 року існувала під назвою «Форум мігрантів»). Ця Платформа є постійним місцем для зустрічі мігрантів, які хочуть брати активну участь у суспільному житті Праги й змінювати життєвий простір для якомога ефективнішої інтеграції співвітчизників. Йдеться про першу офіційну Платформу на місцевому рівні в Чеській Республіці, яка дає індивідуальним мігрантам або їхнім об'єднанням можливість публічно впливати на суспільне життя Праги.

Перше засідання Платформи відбулося восени 2012 року. Тут відбулася жвава дискусія, й пропозиції, які виникли в її результаті, лягли потім в основу празької міграційної концепції. На зауваженнях і вимогах мігрантів почала будуватися вся інтеграційна стратегія чеської столиці. На початку роботи Платформи до її роботи включилося понад тридцять мігрантів з різних громад (російська, українська, монгольська, в'єтнамська, латиноамериканська та інших). З часом, незважаючи на величезні зусилля з боку

ІЦП мотивувати мігрантів, їхнє зацікавлення ослабло.

Що саме полягало у неучасті мігрантів у роботі Платформи? Часто люди беруть участь в інших групах або займаються іншою діяльністю, які щось пропонують та обіцяють, але в кінцевому рахунку все виходить швидше навпаки. Платформа також обіцяє іноземцям – «твій голос буде почутий». Але також і виконує обіцяне, адже всі пропозиції перейшли до празької концепції, втілились у конкретні рекомендації і заходи. Участь у Платформі нікого ні до чого не зобов'язує, тільки заохочує активний підхід до участі в суспільному житті. Зустрічі відбуваються кожні три місяці у вечірній час, щоб навіть працюючі мали можливість взяти участь. Для батьків з дітьми в конференц-залі є ігрова кімната, де діти під час переговорів можуть безпечно гратися. Успішна мотивація мігрантів, їхня активізація є довготривалим завданням для некомерційних організацій й метою багатьох проектів. Заохочення до активної участі мігрантів у суспільному житті та їхнє громадянське залучення були також темою 14-тої регіональної консультативної платформи, яка відбулася 9 та 16 грудня 2014 року. Обговорили процедурні правила та офіційне членство у Платформі, задля закріплення та підтвердження в межах системної інтеграції мігрантів в Празі.

10. setkání Platformy migrantů

Seminář k tématu "Nový občanský zákoník a zakládání cizineckých spolků"

30. března 2015 18.00 - 20.00

Komunitní a informační centrum ICP
Žitná 1574/51 Praha 1

Vstup ZDARMA! Občerstvení zajištěno!

PROGRAM 10. PLATFORMY MIGRANTŮ

- informace o realizaci Akčního plánu pro rok 2015 v rámci Konceptce hl. m. Prahy pro oblast integrace cizinců
- novinky v oblasti integrace cizinců
- sdílení informací mezi členy platformy – povídky, pozvánky na akce

PROGRAM NAVAZUJÍCÍHO SEMINÁŘE

- seminář nabídne základní informace, jak změnit stanovky občanských sdružení, jak založit spolek nebo ústav podle NOZ. Součástí budou také informace o tom, jak uspořádat veřejnou akci nebo demonstraci.

Setkání je určeno pro stávající i nové členy Platformy migrantů, migranty nebo osoby s migrační zkušeností.
Místna registrace do 27.3.2015:
integrace@icpraha.com, +420 774 034 224

«У кожного іноземця, який проживає у чеській столиці, є можливість приєднатися до цієї Платформи. Досить написати листа за адресою integrace@icpraha.com чи подзвонити 774034224. Змінійте з нами Прагу на краще», – сказано на офіційних сторінках ІЦП. Десята зустріч Платформи мігрантів відбудеться у понеділок, 30 березня 2015 року, від 18-ї до 20-ї години в ІЦП на вулиці Житна 51, Прага. Головною темою має стати обговорення нового Цивільного кодексу та заснування об'єднань іноземців.

Заробітчани міняють Росію на Європу

ТЕКСТ: Ольга ДУБЕНСЬКА

За десять місяців 2014 року українці подали майже 319 тисяч заявок на роботу у Польщі, що на 61% більше порівняно з аналогічним періодом 2013 року. Війна, масові скорочення, девальвація гривні, відсутність робочих місць все частіше змушують задумуватися про пошуки роботи за кордоном. Якщо раніше східний та західний напрями були однаково популярні, то тепер заробітчани все частіше вибирають європейські країни.

За дослідженням американського інституту Gallup, у 2013 році 21% дорослих українців хотіли б переїхати в іншу країну. Йдеться як про тимчасових трудових мігрантів, яких часто називають заробітчанами, так і спеціалістів, які цілеспрямовано шукають можливості для виїзду в іншу країну на постійне місце проживання та отримання стабільної та добре оплачуваної роботи. «Тимчасові мігранти хочуть перечекати нестабільні часи за межами України, уникнути мобілізації, отримати хоч якусь роботу через втрату роботи в Україні або через вимушене переселення. Ця категорія вірить в майбутнє, планує жити в Україні, але думає, перш за все, про те, як і на що утримувати сім'ю», – пояснює директор рекрутингової компанії «Едельвейс менеджмент консалтинг ГмбХ» Лілія Терещенко.

У громадян, що бажають залишити батьківщину назавжди, причини схожі. До них можна додати розчарування та втому від нестабільної політичної та економічної ситуації, неможливості реалізувати кар'єрні амбіції, закриття власного бізнесу. Кваліфікованих фахівців працювати за кордоном також стимулює лібералізація візової та імміграційної політики країн-сусідів. Найчастіше українці їздять за кордон на роботу, яка не потребує спеціальних навичок. «Блакитних комірців» найчастіше запрошують на сезонну роботу, пов'язану із збиранням врожаю. Люди їдуть у Польщу, Великобританію, Голландію, Данію. На них є попит у готельній і ресторанній сферах», – розповідає Терещенко.

Багато українців воліють залишатися за кордоном нелегально, хоча їх число скорочується. «Кількість нелегалів у Чехії після введення нових законів у 2011 році зменшується. Зараз можна нарахувати максимум кілька тисяч осіб», – каже експерт ГО «Українська ініціатива в Чеській Республіці» Богдан Райчинець.

Найпопулярнішими країнами для працевлаштування вважаються США, Канада, Ірландія, зростає популярність Німеччини. Водночас заробітчани полишають Іспанію через високий рівень безробіття. У 2012 році в країну прибуло 210 тисяч мігрантів проти 700 тис у 2007 році. За даними Держкомстату та Інституту демографії і соціальних досліджень імені Птухи, у 2010-2012 роках найбільше трудових мігрантів з України було в РФ – 496 тис, Польщі – 168 тис, Італії – 153 тис, Чехії – 151 тис, Іспанії – 52,6 тис. Розвиток будівництва у Білорусі посилив інтерес заробітчан і до цієї країни. Натомість Росією українські трудові мігранти цікавляться все менше і менше. «Це зумовлено політичними мотивами. Українців, особливо із заходу, не так радо зустрічають, як раніше, а вони становили майже половину міграційного потоку до Росії», – зауважує експерт організації «Карітас Україна» Григорій Селешук. Для українців створені додаткові перешкоди з боку російської влади. З 1 січня 2015 року вона вимагає отримувати так звані трудові патенти. «За останній рік міграція з Росії в Україну активізувалася, особливо у західний регіон. В Україну виїхало від 500 тис до 1 млн етнічних українців, які не бачать перспектив у Росії через терор російської влади. Однак українці, які мають сталі робочі контракти, залишаються. За офіційними даними їх 500-600 тис в Сибіру і близьких нафтових районах та 50-200 тис – у центральному регіоні та Московській області», – розповідає ректор Українського державного університету в Москві, професор Віктор Ідзьо.

Поки Росія втрачає популярність серед заробітчан, працевлаштування в західних країнах стає все привабливішим на тлі зростання курсів долара та євро. До 2008 року Польща посідала третє місце за популярністю серед українських трудових мігрантів. За три роки країна стала другою, а зараз через погіршення економічної ситуації в Україні Польща особливо приваблива для заробітчан. Найбільш затребувані галузі – сільське господарство – сезонний збір ягід і фруктів, будівництво, виробництво, громадське харчування, туризм.

За словами Райчинець, у Чехії близько 150 тис трудових мігрантів з України. «Більшість українців працюють у будівництві, жінки – в лікарнях і магазинах. Багато хто

має малий бізнес. Зарплати подібні до тих, що отримують чехи», – каже він.

Як розповідає голова Спільки українців у Португалії Павло Садох, в цій країні середня зарплата українців становить 800 євро – як і в португальців. «Тут рідко можна зустріти безробітного українця. Однак суттєвого збільшення числа мігрантів не спостерігається, адже в Португалії рівень безробіття сягає 14%. Нелегалу дуже важко знайти роботу», – каже він.

Очевидно, що сумніви стосовно свого майбутнього в Україні у професійному плані невдовзі відвідуватимуть багатьох громадян. У короткостроковій перспективі зросте кількість і заробітчан, і охочих знайти постійну роботу за кордоном. Чи стануть такі бажання та дії тенденцією, залежить від багатьох факторів: як від внутрішніх соціально-економічних, так і від міграційної політики та економічної ситуації в інших країнах. Говорити про масову хвилю міграції, мабуть, не варто, принаймні, якщо ситуація в Україні не загостриться.

Водночас, на думку експерта представництва Міжнародної організації з міграції в Україні Анастасії Винниченко, можуть спостерігатися певні зміни в міграційному профілі України. За її словами, мігруватимуть більш молоді люди, жінки, міське населення. Мігранти виконуватимуть більш кваліфіковану роботу. «Посилення правил для трудових мігрантів у Росії, девальвація рубля та продовження війни в Україні можуть вплинути на подальшу переорієнтацію трудової міграції з Росії до ЄС та інших країн», – прогнозує експерт.

Оксана Газдошова та кол.**1000 українських слів**

Як багато чехів вже переконалося, українська мова – те така сама, як і російська. Різних словничків різних мов щороку виходить більше, ніж достатньо, але українська мова між ними ніяк суттєво не фігурує. Це спробував виправити авторський колектив з Брно (Оксана Газдошова, Петр Калина, Ольга Литвинюк, Галина Мироньова, Моніка Шевечкова). Їхні зусилля не залишаться непоміченими, оскільки 1000 українських слів можуть тепер знадобитися будь-кому.

Ілюстрований словник розділений тематично. Доступно опрацьовує різні контексти, наприклад, дім, крамниці, послуги, професії, сім'я тощо. Кожен розділ містить фотографії з українськими та чеськими словами, в комплекті з вимовою. Згодом – список найбільш важливих фраз. Слова як на малюнках, так і у фразах надаються з наголосом. Є також розділи про цифри, кольори, геометричні форми, антоніми і найбільш поширені прикметники або дієслова. Коротко обговорюються вимова, і закінчується розмовник словником. Практична і корисна книга призначена «для широкої публіки і особливо тим, хто їде в Україну» та ідеально підходить для тих користувачів, які ніколи не вивчали кирилицю. Звичайно, кожен, хто відкрив розмовник, зрозуміє, що українська для чеха не така вже й важка, і не потрібно докладати багато зусиль, щоб порозуміляти з україномовним, не кажучи вже про розуміння написів чи загальні фрази. Єдиним недоліком вважаю відсутність українських страв і реалій, з якими людина зустрінеться тільки в Україні. Але це, ймовірно, відноситься до всіх словників цієї серії, незалежно від мови. Видавництво: Edika, Брно, 2014, 136 стор., ціна на сайті видавництва 151 кч.

Ріта Кіндлерова

Жарти

Інтерв'ю Путіна західному виданню. «Пане Путін, а у вас у Росії ще залишилися тверезо мислячі і психічно здорові люди?» «На жаль, ще залишилися. Але ми їх потихеньку відстрілюємо».

Іноземець запитує у росіянина: «Чому «будьонівка» — це шапка, «хрущовка» — це квартира, а «путінка» — горілка? «Бо діди воювали, батьки будували, а ми — п'ємо...»

Мама розмовляє з дочкою: «Яка ж ти все-таки вредна...» «Усі претензії – до виробника!»

«Налийте мені віскі, будь ласка». «Але ж зараз 8-ма ранку!» «Ну добре, киньте туди пластівців».

«Вас звільнено. За систематичні прогули». «Можна подумати, якби я прогулював хаотично, ви б мене залишили».

«Слухайте, чому у вас туалетний папір так подорожчав? Він же «Обухівський!» «Тому що долар подорожчав». «А хіба туалетний папір із доларів виготовляють?»

Учені запевняють, що коротким текстовим повідомленням не можна загіпнотизувати людину. Вони просто не бачили, як на мою дружину діє напис «Знижка 80%».

Зібралось якомсь керівництво Росії в церкві, патріарх РПЦ Кирил Гундяєв читає проповідь: «Усі люди смертні», – злякано зиркає на Путіна і виправляється: «Ну, майже всі».

Новина про те, що в губернатора Сахаліну Олександра Хорошавіна при обшуку знайшли мільярд рублів готівкою, російську громадськість дуже розчулила: «Патріот! У рублях зберігав!»

«А яка різниця між «російською весною» і справжньою весною?» «Приблизно така сама, як між «російською рулеткою» і справжньою рулеткою...»

Раніше, підрахувавши свою зарплату й зіставивши її з цінами на путівки, ми розуміли, що не стомилися. Тепер, бачачи ціни на продукти, розуміємо, що ми ще й не голодні.

Святослав Вакарчук
«Океан Ельзи»

Незалежність

Одна в моїй кімнаті,
Нема куди тікати.
І їй напевно не допоможуть
Навіть танки і гармати.
Моя маленька незалежність.

Вона втрачає сили,
У неї зводять крила.
Вона, мов Жанна д'Арк,
Але так по-кіношному красива.
Моя субтильна незалежність.

Приспів:
А ти лежиш, віддавши всю себе,
Злітаєш до небес.
Зі мною до небес-ес-ес-ес-ес.

Вона була зі мною,
Надійною сестрою.

Та взяла й зрадила мене,
Бо познайомивши з тобою
Сама сховалась у любові.

І от я тут без тямі,
Її немає з нами.
Ти випила її усю
Своїми жадними губами,
Мою маленьку незалежність.

Приспів...

Пороги – культурно-політичний часопис для українців у Чеській Республіці. Виходить 12 разів на рік. № 2/2015, рік XXIII. Ел. пошта: porohy@seznam.cz. Інтернет-адреса: www.ukrajinci.cz/ua/casopys-porohy/. Номер готували: Богдан Райчинець, Ангеліна Кренців, Ольга Мандова, Микола Шатилов, Дмитро Пальчиков, Ольга Читайло, Вахтанг Кіпіані, Ростислав Хотин, Павла Єнкова, Ольга Дубенська, Ріта Кіндлерова, Олександра Лівінський (на громадських засадах). Використовуються повідомлення інформагентств та ілюстрації з відкритих джерел. Художнє оформлення та верстка: Тереза Меленова, Мартіна Донатова. За достовірність викладених фактів відповідає автор статті. Редакція має право скорочувати матеріали і виправляти мову, не поділяти поглядів автора. Рукописи не повертаються. Часопис друкується із фінансовою допомогою Міністерства культури ČR. Видає: г. о. Українська ініціатива в ČR, ДНМ, Воцелова 3, 12000, Прага 2, ČR, uicr@centrum.cz, info@ukrajinci.cz, www.ukrajinci.cz. Тел.: +420221419821. Ід. номер: 60448296. Розрахунковий рахунок: 1925774379/0800. Реєстрація: МК ČR/7044. **Porohy** – kulturně-politický časopis pro Ukrajince v České republice. Vychází 12krát ročně. Název je odvozen od ukrajinského «porih» – práh domu, říční práh. Č. 2/2015, ročník XXIII. E-mail: porohy@seznam.cz, web: www.ukrajinci.cz/cs/casopis-porohy/. Číslo připravili: Bohdan Rajčinec, Angelina Krenciv, Olga Mandova, Mykola Šatylov, Dmytro Palčykov, Olga Čytajlo, Vachtang Kipiani, Rostyslav Chotyn, Pavla Jenková, Olga Dubenska, Rita Kindlerová, Oleksa Livinsky (dobrovolně). Používáme zprávy informačních agentur a ilustrace z otevřených zdrojů. Grafika: Tereza Melenová, Martina Donátová, www.gd3.cz. Časopis vychází s finanční podporou Ministerstva kultury ČR. Vydává: o.s. Ukrajinská Iniciativa v ČR, DNM, Vocelova 3, 12000, Praha 2, ČR. uicr@centrum.cz, info@ukrajinci.cz. www.ukrajinci.cz. Тел.: +420221419821. ІЧО: 60448296, číslo účtu: 1925774379/0800, registrační číslo: МК ČR/7044.

Безкоштовна допомога мігрантам

Юридична консультація

- Допомога під час оформлення віз та в питаннях, пов'язаних з перебуванням в ЧР
- Допомога в отриманні громадянства ЧР
- Контроль та допомога з договорами (трудовий договір, договір оренди квартири)

Соціальна консультація

- Допомога у пошуку роботи та житла
- Допомога під час подання заяви на соціальну допомогу та послуги
- Супровід та переклад у державних установах

Курси чеської мови для дорослих і дітей

Телефонуйте: +420 773 952 494, +420 775 771 944

“Столиця всіх”

www.icpraha.com • facebook.com/ICPraha • vk.com/ICPraha

Діяльність Центру (ICP) проводиться із підтримкою Європейського фонду інтеграції для підтримки мігрантів із третіх країн

DIRECTOR Peter Feranec
KOMORNÍ FILHARMONIE PARDUBICE

BENEFIČNÍ KONCERT

1. 4. 2015 od 19.30 hod. Betlémská kaple, Betlémské náměstí 5, Praha 1

Opera-gala Marina Shaguch

PROGRAM:

Gioacchino Rossini

Lazebník sevillský: předehra k opeře

W. A. Mozart

Don Giovanni: árie Leporella – Taras Berezhanskij (bas)

Giuseppe Verdi

Rigoletto: árie vévody – Valentin Dytiuk (tenor)

Don Carlos: árie Alžběty – Marina Shaguch (soprán)

Falstaff: árie Falstaffa – Sergej Makienko (bariton)

Trubadúr:

árie Leonory – Julia Alexeeva (soprán)

árie Azuceny – Maria Kushnir (mezzosoprán)

duet Leonory a De Lony

Julia Alexeeva a Sergej Makienko (soprán/bariton)

Michail Ivanovič Glinka

Ruslan a Ludmila: předehra k opeře

Petr Iljič Čajkovskij

Piková dáma: árie Pavliny – Maria Kushnir (mezzosoprán)

Piková dáma: árie Lizy – Julia Alexeeva (soprán)

Alexandr Porfirjevič Borodin

Kníže Igor:

árie Vladimíra – Valentin Dytiuk (tenor)

árie Končaka – Taras Berezhanskij (bas)

duet Končakovny a Vladimíra

Maria Kushnir a Valentin Dytiuk (mezzosoprán/tenor)

árie knížete Igora – Sergej Makienko (bariton)

Petr Iljič Čajkovskij

Jolanta: duet Jolanty a Vaudemonta

Marina Shaguch a Valentin Dytiuk (soprán/tenor)

Světově známá sopranistka **Marina Shaguch** představuje mladé a talentované ukrajinské operní sólisty. **Komorní filharmonie Pardubice** patří již od svého založení v roce 1969 mezi špičkové české orchestry. Její pestrý repertoár sahá od barokních skladeb přes hudbu období klasicismu a romantismu až po soudobé kompozice a různé multizánrové projekty. Dirigent **Peter Feranec** patří k předním dirigentům současné evropské operní i koncertní scény.

19 квітня

Приймає

Hotel-Pension Berg

**Asociace Ukrajinců
v České Republice**

Концертне агентство «GRAND - ORPHEUS»

За підтримки Посольства України в Чеській республіці

представляють

**Ніна
Матвієнко**

**В концертній програмі
«Квітка – Душа»**

Генеральні
партнери

Інформаційний
партнер

Партнер

EUROPA -2000 s.r.o

КОНЦЕРТ ВІДБУДЕТЬСЯ ПРАГА

АДРЕСА **Na rejdšti 77/1 "Празька Консерваторія"**

ПОЧАТОК О 18.00 ДОВІДКИ +420773298140, +420 773154888